

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY STREET DANCE

Diplomová práce

(bakalářská)

Autor: Adam Šimůnek, TV -ZTV

Vedoucí práce: Mgr. Jana Harvanová, Ph.D.

Olomouc 2012

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Adam Šimůnek

Název bakalářské práce: Psychologické aspekty Street Dance

Pracoviště: Katedra společenských věd v kinantropologii

Vedoucí práce: Mgr. Jana Harvanová, Ph.D.

Rok obhajoby bakalářské práce: 2012

Abstrakt:

Práce hledá souvislost mezi jednotlivými tanečními styly Street Dance a typem temperamentu jednotlivých tanečníků. Dále se zaměřuje na objasnění vztahu mezi typem temperamentu a individuální rolí tanečníka v rámci skupinové choreografie. Výzkumný soubor tvoří 151 tanečníků z 5 tanečních škol. Pro měření temperamentového typu byl použit neformalizovaný inventář. Pro identifikaci tanečního stylu byl vytvořen vlastní nestandardizovaný dotazník STREET DANCE.

Klíčová slova: Street Dance, taneční styly Street Dance, temperament, choreografie

Souhlasím s půjčováním bakalářské práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Adam Šimůnek

Title of bachelor thesis: Psychological aspects of Street Dance

Workplace: Department of social science in Kinanthropology

Supervisor: Mgr. Jana Harvanová, Ph.D

The year of presentation: 2012

Abstract:

The work is looking for the link between dance styles of Street Dance and dancers of each type of temperament. It also focuses on clarifying the relationship between the types of temperament and individual roles of a dancer within the group choreography. The researched group includes 151 dancers from 5 schools. There has been used an unformalized inventory to measure the type of temperament. I have created my own unstandardized STREET DANCE questionnaire to identify the style of dance.

Key words: Street Dance, Street Dance styles, temperament, choreografy

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem diplomovou (bakalářskou) práci zpracoval samostatně pod vedením Mgr. Jany Harvanové, Ph.D., uvedl všechny literární a odborné zdroje, a řídil se zásadami vědecké etiky.

V Olomouci, dne 30. 4. 2012

.....

Děkuji Mgr. Janě Harvanové, Ph.D., za pomoc a vedení práce. Děkuji profesionálním tanečním skupinám B – Fresh Brno, Lola's Dance Olomouc, Mighty Shake Zastávka amatérským skupinám Calipso Dance Krnov, Styl Dance Uničov za ochotu se zapojit do výzkumu a za podstatné připomínky, které velice usnadnily zpracování této bakalářské práce.

OBSAH

1 ÚVOD	3
2 STREET DANCE.....	4
2.1 Pojem Street Dance	4
2.2 Historie Street Dance v ČR	4
2.3.1 Locking (Lockin´)	12
2.3.2 New Jack Swing / Hype	13
2.3.3 House Dance.....	14
2.3.4 Krumping.....	15
2.3.5 New Style	16
2.4 Taneční Choreografie – Individuální Role	17
2.5 Taneční Organizace v ČR.....	18
3 PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY	21
3.1 Osobnost.....	21
3.2 Biologická báze osobnosti – Temperament.....	22
3.3 Typologie extravertů a introvertů	23
3.4 Emotivní teorie temperamentu	25
3.5 Motivace.....	27
4 CHARAKTERISTIKA STREET DANCE STYLŮ Z POHLEDU PSYCHOLOGIE.....	29
5 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE	31
5.1 Dílčí cíle	31
5.2 Výzkumné otázky	31
6 METODIKA.....	32
6.1 Charakteristika výzkumného souboru	32
6.2 Výzkumné metody	33
7 VÝSLEDKY	34
7.1 Existuje souvislost mezi typem temperamentu a preferovaným tanečním style Street Dance?..	34

7.2 Souvisí typ temperamentu s individuální rolí tanečníka v rámci skupinové choreografie Street Dance?	38
7.3 Jaké jsou hlavní motivační faktory tanečníků věnujících se Street Dance?	40
8 DISKUZE	42
8.1 Diskuze k výzkumné otázce č. 1	42
8.2 Diskuze k výzkumné otázce č. 2	42
8.3 Diskuze k výzkumné otázce č. 3	43
9 ZÁVĚRY	44
10 SOUHRN	45
11 SUMMARY	47
12 REFERENČNÍ SEZNAM	49
13 PŘÍLOHY	52

1 ÚVOD

Street Dance je na pomezí sportovního a kulturního života. Za posledních deset let si Street Dance v České republice prošel velkými změnami. Taneční techniky se stále zlepšují, zvyšuje se obtížnost provedených prvků a stále více se zapojuje akrobacie. Přestože Street Dance na rozdíl od standardních nebo latinskoamerických tanců nemá statut sportu, je pro udržení se ve špičce jak republikové, tak evropské i světové nezbytné přistupovat k tanci se stejným nasazením jako ve sportovních odvětvích. Znamená to navyšování tréninkových jednotek, soustředění a také účast na specializovaných workshopech. S nárůstem fyzické zátěže, se stoupající časovou náročností vzrůstají i nároky na psychickou odolnost. Psychologickými aspekty ovlivňujícími taneční výkon se začínají velké taneční skupiny a organizace plnohodnotně zabývat.

Pět let působím jako trenér a choreograf taneční skupiny Calipso Dance Krnov. Za tuto dobu prošlo skupinou Calipso Dance Krnov téměř 200 tanečníků. Během tréninků a soustředění jsem si uvědomil určité spojitosti mezi osobností tanečníka a tanečními styly Street Dance. Z tohoto důvodu se zabývám otázkou, zda typ osobnosti ovlivňuje volbu preferovaného tanečního stylu. Další otázkou, kterou se dlouhodobě zabývám, je, jak sestavit choreografii, aby každý tanečník podal co nejlepší výkon. Na tyto otázky si chci odpovědět pomocí tohoto pilotního výzkumu.

2 STREET DANCE

Street Dance je fenomén, který si podmanil lidi z celého světa. Kapitolou Street Dance seznamuji čtenáře s historickým vývojem v České republice, tanečními styly a tanečními organizacemi působícími na území České republiky.

2.1 Pojem Street Dance

Street Dance je zastřešující pojem pro mnoho undergroundových tanečních stylů, jež vznikly, jak napovídá název, přímo na ulici nebo v klubech. Jednotlivé tance se formovaly ve specifických příměstských oblastech segregovaných lokalit amerických měst a jsou tedy součástí místní lidové kultury. Umělci trávili převážnou část svého dne na ulici předměstských ghett, kde mimo jiné tancují nebo rapují o osobních zkušenostech, sociálním postavení ve společnosti, válkách gangů, drogách, násilí a sexu (Spáčilová, 2011, 23).

2.2 Historie Street Dance v ČR

V této podkapitole se věnuji popisu dobových reálií, ve kterých se provozoval Street Dance a příchodu jednotlivých tanečních stylů. Touto kapitolou chci čtenáře seznámit s vývojem tance a tanečnicků v průběhu třiceti let. Podkapitola je tvořena z poznatků, které jsem získal školeními v taneční organizaci (Czech Dance Organization), rozhovory s hlavními představiteli Street Dance v České republice a četbou literatury.

80. léta

Informací o Street Dance z 80. let je velice málo, proto vycházím z článku Antonína Kaňoka, který patří k průkopníkům Street Dance u nás a je především člověkem, který tuto dobu zažil a jako jeden z mála účastníků je schopen své zážitky formulovat v písemné formě. Kaňok (2010) píše, že prvním impulsem pro vznik Street Dance v tehdejší Československu se stala filmová tvorba v podobě např. Formanova filmu HAIR, kde se objevuje breakdancer tančící na ulici. Roku 1982 americký režisér Harry Belafonte natáčí svůj dnes již kultovní hudební film „Beat Street“, v němž pravdivě a zdařile vystihuje prostředí, ve kterém se Break Dance zrodil. Tento film odstartoval celosvětovou vlnu Break Dance. Originální rapová hudba a do té doby nevídaný svérázný taneční projev spolu s ideou nového stylu získává stále více příznivců mezi mladými lidmi po celém světě.

V následujícím roce zachvátí breaková horečka země západní Evropy a na přelomu let 1983 a 1984 se stává Break Dance doslova celosvětovým tanečním šílenstvím.

Kaňok označuje rok 1984 za počátek Street Dance v tehdejší Československu. Zde musím zdůraznit, že pojem Street Dance byl tehdy spojován pouze s Break Dance. Tanečníci sice později obohacovali své prvky o jiné taneční styly, ale z důvodu neznalosti je zařazovali stále do Break Dance. Tancuje se v tělocvičnách a především na diskotékách, kde se začínají zcela spontánně a živelně odehrávat souboje mezi skupinami tanečníků. Společně s novým tancem se na taneční parket dostává i myšlenka spočívající v tom, že tam, kde se tančí Break Dance, není místo pro rvačky a násilí.

Od diskotékových klání se Break Dance dostává na taneční soutěže, kde tanečníci narážejí na taneční mistry, kteří nemají pro Break Dance pochopení. Proto se v letech 1985 a 1986 konají první neoficiální mistrovství Československa v Break Dance. Dějištěm těchto vrcholných soutěží je Palác kultury v Praze, kde se konají Festivaly mladého tance. Pořádáním soutěží se mění přístup tanečníků k tréninkům. Vznikají tři velké Break Dancové školy: Pražská, Brněnská a Bratislavská. Tyto školy jsou základem pro vznik prvních Street Dancových skupin 90. let, jak v České republice, tak na Slovensku.

Na závěr si musíme uvědomit, že B-boys¹ a B-girls² z této doby neměli internet, rapová hudba s breakbeaty se nikde nehrála, a i přesto se tanečníci dokázali naučit velice technické a silově náročné prvky. Nastávala situace, kdy se tanečníci naučili pohyb rozfázovaně, protože nejčastějším zdrojem veškerých informací byly propašované časopisy³ z Německé demokratické republiky nebo Maďarska, kde byl tanečník nafocen ve fázích daného prvku. Tato generace tanečníků začínala z ničeho. Jejich amatérismus byl splácen velkým množstvím modřin a občas docházelo i k těžkým zraněním. Dalším specifikem 80. let byl přísný zákaz anglických názvů skupin a tak, aby „brejkaři“ mohli vystupovat na soutěžích, museli se počešťovat. Tak nám vznikaly skupiny „Veselí Hoši“ z Krnova, „Gumenní chlapci“ z Bratislavy. Hudební omezení spočívalo v používání instrumentálního podkladu nebo českých písní. Tento fakt dnes působí na mnohé tanečníky absurdně. Vystoupení hodnotili taneční mistři, kteří neměli ponětí o kultuře Street Dance a dostatečné vzdělání, což mělo špatný vliv na vývoj Break Dance v ČR.

¹B – Boy – označení pro tanečníka Break Dance

²B – Girl – označení pro tanečnici Break Dance

³Taneční časopis - ukázka jedné stránky (příloha číslo 1, poskytl Antonín Kaňok)

90. léta

Na konci 80. let zažívá český Street Dance klid před bouří. Lidé, kteří žijí v blízkosti rakouských hranic, mají možnost sledovat rakouskou verzi MTV, kde se objevuje spousta taneční hudby, Rapu a dnes již kultovní MC Hammer, který ve svém klipu „You can't touch this“ předvádí dosud nevídané taneční kreace. A to byl jeden z největších impulsů pro českou Street Dance scénu.

Fiedler (2011) označuje rok 1990 za rozhodující pro Street Dance scénu v ČR. Na začátku 90. let nemluvíme o Street Dance, ale nazýváme tanec výrazem Hip Hop. Později, když máme více informací, zjišťujeme, že tento výraz patří celé kultuře, v níž je Street Dance její součástí. Pádem železné opony se stává dostupnou spousta kvalitního Rapu a hudba z Ameriky, která startuje lavinu zájmu po Street Dance a tančení samotném. Na nárůst zájmu reagují taneční školy a otevírají pro zájemce kurzy. Jednou takovou školou byla TŠ Viktoria v Brně, kde Radim Samek vedl kurzy „Rap Dance“ a „MTV Dance“. Tento název popisuje zdroj tanečních kroků z videoklipů právě na hudební televizi MTV. Evica Šedová vede „Rapovou školku“. Typické pro tuto dobu bylo nahrávání videoklipů a následné učení kroků z těchto videoklipů. Nejčastěji to vypadalo tak, že si tanečník nahrál videoklip, potom si ho pustil na televizi a naproti televizi postavil zrcadlo, aby se to naučil obráceně. Následným opakováním získával jistotu v krocích, a to po určité době vedlo k vytváření vlastních vazeb.

Šeda (2011) uvádí, že rok 1993 je dalším významným mezníkem Street Dance. Vznikají první „Street Dancové“ školy Beat Up Brno, Ego Brno, T-Bass Hradec Králové a Crazy Dance z Přerova. Tyto skupiny jsou dnes už z historického hlediska velice významné, protože se z jejich odchovanců formují další a další taneční skupiny. To má za následek rozšíření Street Dance po celé ČR.

Šeda (2011) a Kabát (2011) vzpomínají na osobnosti scény 90. let. Velice významnou osobností je Petr Ježek, který vychoval spoustu kvalitních B-boys v ČR a má velkou zásluhu na rozmachu Break Dance v České republice. Dále se tančí „Hype“ - tehdy označován jako Snap – díky hudebnímu interpretovi, který ve svém videoklipu uveřejnil nové kroky. „Popping“ je dalším stylem, kterým se tanečníci začali zabývat. Typické pro tuto dobu je, že se začal rozvíjet styl „Electricboogie“ a to především styl „Robots“, kdy tanečníci správným zvládnutím svalové kontrakce vytvářejí dojem „robotického“ pohybu. Mezi funky styly patří „Locking“. Jedním z prvních tanečníků, zabývajících se tímto stylem, je Robert „Spy Roby“ Nový, působící v Šumperku (nyní v Praze). Malé množství informací a nulové

vzdělání tanečníků a vedoucích tanečních skupin má za následek rozpor v terminologii. Každá taneční skupina si nazývala prvky do jisté míry odlišně. Vznikalo tak více názvů pro jeden prvek – taneční krok.

Kabát (2011) označuje za průkopníky streetových tanečních stylů Martina „Fidli“ Fiedlera, zakladatele BeatUp Brno, Vladana Šperlinka zakladatele, Ego Brno, Rudu Oračka, zakladatele Crazy Dance Přerov. V Break Dance už zmíněného Petra Ježka z Crazy Breakrs. T-Bass Hradec Králové založil Zdeněk Zolman. Toto jsou nejvýraznější jména české Street Dance scény 90. let. Všichni výše uvedení se stále pohybují v tanečním světě v různých funkcích. Ať už to jsou vedoucí tanečních skupin, porotci tanečních soutěží nebo choreografové.

Šeda (2011) uvádí fakt, že čistě Hip Hop soutěže neexistovaly. Všemu kralovalo Disco Dance jako vše zastřešující styl, takže se i Street Dance tanečníci realizovali zde. Tanečníci tančili zároveň bez ohledu na taneční styl. Nerespektovala se Hip Hop kultura a osobitost. Soutěží bylo velmi málo a porota byla jedním velkým problémem, jelikož byla neodborně vzdělaná. Šlo například o staré taneční mistry, kteří Hip Hopu vůbec nerozuměli. Tento problém se začal řešit až v roce 2001. V dnešní době je prioritou Czech Dance Organization mít kvalifikované Street Dancové porotce.

Fiedler (2011) označuje „akcí roku „Discodrom“ v Prostějově pořádaný TŠ Hubený, kde se konalo Mistrovství České republiky formací. Už jenom probojování na „Discodrom“ byl ceněným úspěchem pro taneční skupiny. V době, kdy nebyl internet, to byla jedna z mála akcí, kde tanečníci z celé republiky měli možnost získat inspiraci pro svou činnost. Atmosféra, která byla na Discodromu, se přirovnává hokejovému zápasu na Mistrovství světa.“

Street Dance po roce 2000

Po roce 2000 nastává velký přerod tanečních skupin z Disco Dance na Street Dance a to jako následek sílícího vlivu komerční hudby a komerčního stylu života. S rozvojem internetu nastala doba, kdy se ztratily bariéry mezi západem a východem. Už se nenahrávaly videoklipy z televize, ale stahovaly se Gigabajty dat s nejnovějšími videoklipy z USA. Internet a především služba Napster⁴ a Youtube nám umožnila získat neomezené množství hudby. Situace po roce 2000 se dá nazvat obdobím renesance Street Dance v ČR.

⁴Napster – softwarová aplikace k nelegálnímu stahování hudby ve formátu MP3 (King, 2002)

Vliv na rozvoj Street Dance v ČR mají vliv následující faktory:

a) Zvaní lektorů ze zahraničí a cestování za vzděláním do ciziny⁵

Od roku 2002 se stalo standardem, že velké a bohaté taneční skupiny si začaly zvat lektory z ciziny: Byron, Caleaf, Babson, Bertran, všichni z Francie a Don Campbell, Caleaf Sellers, Buddha Stretch, JrBoogaloo (USA). Tito lektoři ukázali jiný pohled na tanec, ve smyslu osobitosti tanečnicka a undergroundového pojetí tance. Přinesli informace o terminologii a historii Street Dance. Tanečníci začínají vyjíždět za tančením do zahraničí, například do Los Angeles, Paříže, Amsterdamu, Berlína a dalších měst. Také navštěvují prestižní battlová klání Just Debout v Paříži nebo Battle of the Year v Montpelier. Vlivem těchto aktivit rostou tanečníci nejen po stránce technické, ale i vědomostní. Roste touha zažívat stejné pocity a pořádat podobné akce i v České republice.

b) Pořádání battlů, soutěží a akcí ve stylu Street Dance

V roce 2004 přišel film „You got Served“, který ukazuje problematiku battlového tančení⁶. Tento film pomohl urychlit pořádání battlů v České republice. Níže uvedené akce dokládají rostoucí zájem o Street Dance. Tyto akce mají za následek zlepšování tanečních technik a seznámení se Street Dance jako životním stylem. Tanečníci mají možnost se vzdělávat se zakladateli jednotlivých tanečních stylů nebo s nejlepšími lektory tanečních technik. Lektoři seznámí tanečnický s jednotlivými prvky a taky jim přiblíží historii dané taneční techniky.

⁵ Od roku 2000 se v České Republice vystřídalo více jak 300 lektorů z ciziny. Téměř 200 lektorů se objevilo za působení SDK Europe v Jedovnicích u Brna. (<http://www.sdkeurope.com/1-en/history/>)

⁶ battles / battlová klání – forma pouličního zápolení dvou skupin, vyhrává ten, kdo předvede lepší prvky, show a vše lépe ztvární do hudební předlohy

SDK – Street Dance Kemp

V roce 2004 Martin Fiedler, Ruda Oračko a Radek Zahradník organizují Street Dance Kemp, který se pořádá v Jedovnicích u Brna. Hlavní premisa tohoto projektu byla založena na setkání tanečníků a lektorů z celého světa, kdy dochází k zdokonalení v tanečních technikách, ale především k možnosti naplno zažít taneční život. Na SDK se tancuje 24 hodin denně, od rána až do večera se pořádají workshopy se zahraničními i vrcholnými českými lektory.

Večer probíhají battly v kategoriích:

Tabulka 1. Popis kategorií, v kterých se konají battly na Street Dance Kemp

Crew vs Crew Champion	HipHop Male Champion	Hip Hop Female Champion
House Champion	Poppin' Champion	Lockin' Champion
Krump Champion	B – boy Crew vs. Crew	B-boy 2 vs. 2 Champion

DFA – Dance Floor Attack

Nejprestižnější battle českých skupin, který se koná od roku 2006. V tomto roce (2012) se ho zúčastnily i skupiny ze Slovenska. Premisou DFA je vytvořit taneční akci s nejlepší atmosférou. Výjimečnost této akce podtrhuje fakt, že skupiny musí být pozvány, aby se utkaly v battlech o prvenství na DFA. Skupiny jsou vybírány podle předvedených výkonů v minulé sezóně a taky v období před konáním DFA. Tento fakt zajišťuje kvalitní taneční zážitek. Od roku 2011 byly zařazeny tzv. preselekce. Preselekce se konají den před hlavním programem DFA. Skupiny, které nebyly nominovány přímo, mají možnost se utkat o zařazení do dalšího dne. K dalšímu specifiku DFA patří tvorba tzv. Demo⁷ choreografií, ve kterých se skupina prezentuje v tom nejlepším světle. Nakonec se vyberou čtyři nejlepší Dema, která jsou následně rozlosována do semifinále. Finále se zúčastní nejlepší skupiny daného ročníku.

⁷Demo choreografie („Dema“) – forma prezentace toho nejlepšího co, může daná skupina předvést

Druhá Šance

Olomoucký podnik, který vycházel ze zkušeností tanečníků Alyaschca Crew. Hlavní myšlenkou této akce bylo co nejundergroundovější pojetí battlů. Na Druhé Šanci začínaly první battly v taneční kategorii Krump. Druhou Šanci, která trvala od roku 2003 do roku 2008, organizátoři skončili v tom nejlepším. Hlavním tahákem byly workshopy s legendami Street Dance: Donem Campbellem, Caleafem Sellersem, Buddhou Stretchem, JrBoogaloo. Don Campbell je zakladatelem tanečního stylu Lockin'. Caleaf Sellers je považován za kmotra tanečního stylu House Dance. Buddha Stretch je tanečníkem, který přinesl New Style široké veřejnosti. Byl také tanečníkem Michaela Jacksona a dělal trenéra Marii Carey. Jak je patrné, tak Druhá Šance byla perfektní akcí, proto je velká škoda, že už v tomto úsilí organizátoři nepokračují.

United flow

Neboli Mistrovství České republiky v Break Dance a Street Dance battle, je pořádáno taneční skupinou B – Fresh Brno. Hlavní tváří této akce je Veronika Kellerová, vedoucí B – Fresh Brno. Jedná se o soutěž jednotlivců, dvojic a skupin (crew). Mezi vystoupeními jsou vkládány exhibice, dnes označovány jako showcase. United flow má skvělou atmosféru. Je akcí tvořenou tanečníky pro tanečníky.

Beat Street – Mistrovství České republiky

Soutěž nese název podle stejnojmenného kultovního filmu. Letos bude už osmý ročník (2012), jedná se o vyvrcholení streetové sezóny. Kvalifikace na Mistrovství České republiky se skládá z postupových regionálních a zemských kol. V roce 2011 se MČR zúčastnilo 2 tisíce tanečníků a akci navštívilo 2,5 tisíce návštěvníků. Soutěž se skládá ze tří částí:

- a) Hip Hop Formace – postup Mistrovství světa
- b) Street Dance Choreografie
- c) Battly – postup na Street Dance Kemp

Vlivy, které přesahují rámec České republiky, mají za následek posunutí hranic chápání Street Dance blíže k undergroundovému pojetí tance. Především tanečníci v Brně vracejí Street Dance na ulici. Vytvářejí projekty, ve kterých tančí tanečníci napříč brněnskými skupinami.

Výsledkem jejich snažení je snížení rivality mezi skupinami v jejich regionu. Tento jev je bohužel v ČR ojedinělý.

Česká republika za tak krátkou dobu dokázala vyprodukovat taneční osobnosti, které jezdí vzdělávat ostatní tanečníky po celém světě. Toto považuji za největší výdobytek naší generace. Poukazuje to na sílu české školy, která často naráží na mezinárodních akcích kvůli přílišné „undergroundovosti“ nebo, chcete-li, až přílišnému lpění na technické preciznosti. Toto pojetí Street Dance máme my - Češi, také Slováci a Slovinci, jinak zbytek zemí tančících pod IDO (International Dance Organization), jde druhou komerční cestou, která zašla tak daleko, že Hip Hopová kultura charakterizuje minimem projevů. Často to bývá jen oblečení a vizáž tanečníků. Jinak tanečně to nemá se streetem nic společného. Proto vznikají v CDO dva tábory. První tábor, ortodoxní underground, který se nepodřizuje IDO a nevyjíždí za hranice vůbec, nebo vyjíždí a pak ho čekají postihy ve formě napomenutí a diskvalifikací. Druhý tábor se podřizuje IDO, aby dosáhl kýženého úspěchu i za cenu ztráty streetového pojetí vlastního tanečního projevu. Rozdíly v pravidlech popisují v tabulce 2. Naše scéna po roce 2000 nabyla na síle. Taneční školy dosahují obrovské taneční základny (často nad 500 tanečníků) a mají pobočky v různých městech. Viz např. Beat Up, 12 let typicky brněnská skupina, má k roku 2012 pobočky v Ostravě a Zlíně.

Tabulka 2. Zobrazení rozdílu v pravidlech⁸ mezi kategoriemi IDO Hip Hop a SD formace

Kategorie:	IDO Hip Hop	Street Dance formace
Délka (v minutách):	2:30 – 3:00	2:00 – 4:00
Maximální tempo:	30 taktů za minutu	Bez omezení
Kladení důrazu:	Synchronizace	Aspekty vycházející z kultury Hip Hop
Typ soutěže:	Sportovní taneční soutěž	Spíše umělecká
Zohlednění příběhu:	Není výhodou	Je výhodou
Rekvizity, kulisy:	Zakázány	Povoleny
Kostým:	Estetický, vhodný věkovému zařazení	Bez omezení

⁸Pravidla Czech Dance Organization přejímají pravidla International Dance Organization (http://www.czechdance.org/images/dokumenty/SaTP_formaci_2012a.pdf)

2.3 Taneční Styly Street Dance

Taneční styly Street Dance rozdělujeme na Old School a New School. Ze staré školy jsem vybral pouze taneční styl Locking. Z nové školy jsem si vybral základní taneční styly Hype, House, Krump a New Style, se kterými pracuji ve výzkumné části. Podkapitolou se snažím seznámit čtenáře se základními tanečními styly Street Dance, které jsou východiskem pro výzkumnou část této práce. Charakteristiku tanečních stylů jsem obohatil o základní a známe taneční prvky jednotlivých stylů.

2.3.1 Locking (Lockin´)

Na konci 70. let se objevuje nový taneční styl. Lockin´ vznikl chybou tanečníka Dona Campbella, když předváděl prvek chicken (kuře). Nastala situace, kterou nikdo nečekal. Místo toho, aby plynule tančil dál, tak došlo k záseku pohybu. Tento zásek (lock) získal na oblibě a vznikl z něj celý taneční styl Lockin´ (Robitzky, 2005).

Don Campbell skládal svůj taneční projev ze strojově kontrolovaných pohybů, kombinací s nekontrolovanými pohyby tzv. tap – flash dance a zastavení „lock“. Stejně jako se Rap rozděluje na západní a východní pobřeží. Ke stejnému rozdělení dochází i v taneční komunitě „Campbellův východ“ (Los Angeles). Vyznačuje se Lockinem a Poppinem. Západní pobřeží je stále pod vlivem Kung – Fu, tedy Up – rockem (Higgins, 2010).

Roku 1973 zakládá skupinu „The Lockers“, někdy se uvádí Cambellock Dancers. Campbell byl schopný ve svých choreografiích ztvárnit emoce a svobodu. Lockin´ odráží svůj hudební funkový podklad. „The Lockers“ se dostali se svoji show do televize, vystupovali například v „Saturday Night Live“. Popularita The Lockers se zasloužila o zařazení Lockinu do diskotékové scény v USA (Higgins, 2010).

Lockin´ byl prvotně vymyšlen pro pobavení publika. Tento styl se dá nejlépe popsat jako hravý tanec s přehnanými gesty a zřetelnými a nevšedními pohyby, prokládanými krátkými pauzami, které jsou pro tento styl charakteristické. Locker zařazuje do svého tance činnosti všedního dne. Svým projevem zároveň karikuje a paroduje. Jedná se o „taneční klauny“, kteří baví lidi i svým kostýmem. Ten se skládá z velkého klobouku nebo buřinky, pestrobarevného oblečení širokých kalhot nebo dlouhých kraťasů. Lockin´ využívá prvků z animovaných filmů 70. let, například Scooby Doo (Robitzky, 2005).

Technika Locking dle Robitzkyho (2005):

- a) Point / Uncle Sam point – prvek, kterým ukazujeme na protivníka nebo na určitý bod. Název Uncle Sam point je podle náborového plakátu americké armády
- b) Lock (zámek) – ostré zastavení pohybu nejčastěji pomocí loktů, zápěstí, kolene. Tanečník následně zůstává dobu v této zastavené pozici
- c) Skitter Rabbit – práce nohou, kdy měníme směr výkopů
- d) Stop and Go – prvek, u kterého dochází ke změně výšky těla a směru
- e) Scooby Doo – práce nohou, která paroduje postavičku psa Scoobyho

2.3.2 New Jack Swing / Hype

Taneční styl, který vznikl na přelomu 80. a 90. let. V Evropě pod názvem Hype, ve zbytku světa se používá označení New Jack Swing. New Jack Swing, stejně jako například taneční styl House nebo Krump, získal název podle svého hudebního podkladu. Vlnu zájmu odstartovalo album od Janet Jackson. Toto album spojovalo různé žánry: disco, oldschool rap, funk, doplněné o syntetické perkuse. Tato směs zvuku si získala okamžitou oblibu. Dalším interpretem, který se začal zabývat tímto hudebním žánrem, byl MC Hammer. MC Hammer obohacoval své videoklipy o taneční kreace. Mladí Američané a lidé z celého světa ho začali napodobovat. Těchto pár kroků začali kombinovat, zlepšovat a přidávat svoje kroky. Zájem o New Jack Swing posílily pořady z roku 1989 „Dada LMD“, „Dance Dance Dance“ následovaný „Dance Koshien“, který se stal národním pořadem a ovlivnil celou generaci mladých Američanů (Warta, 2006).

Základní techniky Hype dle Fiedlera (2003):

- a) Bounce – pohyb hrudníku a horních končetin zepředu dozadu, základní prvek který se objevuje v ostatních prvcích
- b) Shamrock – pohyb rameny zprava do leva, pohyb ramenou začíná s úkrokem do strany
- c) Reebok – pohyb pěstí směrem k hlavě, zařazují se i poskoky
- d) Happy Feet – práce nohou, dynamická výměna ze špičky na patu
- e) Snap / Runnigman – hlavní prvek Hype výměna nahou se zapojením těla tzv. bounce

2.3.3 House Dance

Taneční styl „House Dance“ vznikl v tanečních klubech Chicaga (Warehouse) a New Yorku (The Loft, Paradise Garage). Tancuje se do hudebních mixů složených ze salsy, elektrické hudby, disco dance, funku a vokálů. Housová hudba je velice dynamická a rychlá. Tančí se především nohama (Footworks) za přidání uvolněného pohybu horní části těla („Do Jack“). Pro zvýšení obtížnosti a kreativity se používají „Lofts“. House Dance je pestrým tanečním stylem, protože vychází z Lindy Hopu, afrických obřadních tanců, latinských tanců a brazilských tanců. Výrazně pak vychází ze stepu, jazzu a moderny. Za zakladatele House Dance pokládáme Briana „Footwork“ Greena, Caleafa „Bingleaf“ Sellerse a Ejoye Wilsna (Cox, 2009).

Základní techniky House Dance dle Taube (2009):

- a) Jackin' - základní technika, která je založená na uvolněném pohybu trupu vpřed a vzad, který vyvolává vlnící se pohyb. Jackin' rozpohybovává tělo podle rytmu hudební předlohy. Napomáhá tak složité práci nohou
- b) Footwork – technika, která je založena na práci nohou. Základním prvkem je „padebure“, oblíbené jsou prvky z latinskoamerických tanců
- c) Lofts – technika, která je typická častým kontaktem se zemí, vychází z break dance

I přesto, že je House Dance tanečním stylem z 90. let, v České Republice se tancuje až od roku 2002. Od té doby prošel velkým vývojem. V roce 2011 vznikl v Brně projekt „Spirit Shop“, který je housovým „Dream Teamem“ a je složený z tanečnicků konkurenčních tanečních skupin Beat Up, High Edition, B- Fresh a No Feet. „Spirit Shop“ se specializuje pouze na House Dance a tvorbu vystoupení tzv. „Show Case“.

Obrázek 1. Logo projektu Spirit Shop⁹

⁹Poskytnuto Emilem Polhošem (jeden ze zakladatelů Spirit Shopu)

2.3.4 Krumping

Počátek Krumpingu se datuje k roku 2003, vznikl v Los Angeles z tanečního stylu Clowning¹⁰. Zakladateli a propagátory Krumpu jsou členové rodiny¹¹ tzv. Krump Kings (Lil C, Tight Eyes, Big Mijo). Tito tanečníci přetransformovali Clown Dance z veselé a hravé polohy do agresivní a temné. Podle Kabáta (2011) je Krump charakteristický množstvím energie, která z něj vyzařuje, objevuje se i výbušnost a agresivita projevu. Je to rychlý, "zlověstný", nesmírně expresivní tanec, jehož součástí je i fyzický kontakt mezi tanečníky. Toto je "nejdrsnější" tanec hiphopové kultury. Smyslem Krumpu je zbavit se špatných myšlenek a energie a pomocí agrese tuto špatnou energii ze sebe dostat (docílit katarze) (Willis, 2005).

Základní technika Krump dle Willise (2005):

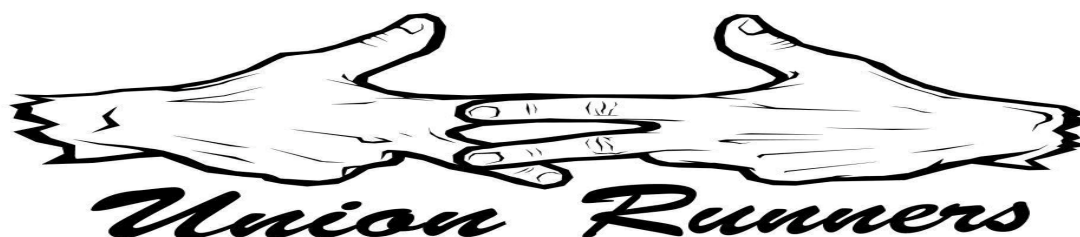
- a) Stomp – podupávání, bývá napojováno na kopy
- b) Chest Pop – dynamický impuls hrudníku
- c) Arm Swing – pohyb, který vychází z ramene, celá horní končetina je fixována
- d) Arm Throw – jedná se o stejný pohyb jako Arm Swing, ale s uvolněnou rukou
- e) Buck – spojení skoku s prací hrudníku a horních končetin

¹⁰Clowning – hlavním cílem je pobavit – nejčastěji dětské diváky, typická součást narozeninových oslav v Los Angeles (Johnson, 2006)

¹¹Krumpové rodiny – family zkr. fam, vytvoření hierarchie pro nasazování tanečníků do battlů nebo vystoupení, přijímání nováčků a přiřazování jim osobního mentora.

Union Runners – UR

Jsou nejúspěšnější českou Krumpovou skupinou (family). Union Runners vznikli na jaře 2008 a byli první skupinou, která čistě používala styl Krump. Název odhaluje fakt, že členové Union Runners jsou poskládání z hlavních brněnských skupin. UR jsou často zváni na Dance Floor Attack, Beat Street nebo Colours of Ostrava, také se zúčastňují mezinárodních klání a workshopů ve Francii, Německu, Holandsku. O jejich úspěchu svědčí i fakt, že jsou přijímáni do krumpových rodin z celé Evropy. UR jsou největšími propagátory Krumpu v České Republice. Členové rodiny: Straight Danger, Mad Joker, Snipee, Lady Raw, Dash, Queen Snipee, Miss Snipee, Lady Mad Joker, Kid Rawman, Lady Alive, Ice - t

Obrázek 2. logo rodiny Union Runners ¹²

2.3.5 New Style

Grulová (2010) označuje New Style nebo taky New School za nejrozšířenější styl, který je zahrnut do Street Dance posledních let. Česká republika se tomuto novému pojetí tance otevřela se značným zpožděním než okolní Evropa a zbytek světa. New Style se tedy u nás začal vyvíjet až kolem roku 2003, kdy jsme se otevřeli světu a začali zvat tanečnický ze zahraničí. Upouští se od nacvičených choreografií a předem vymyšleného sólového vystupování. Naopak se klade důraz na vývoj osobitého tanečního stylu, vlastních originálních triků, individuálního cítění hudby a freestylu (improvizace). New Style vznikl na základě rozvíjející se Hip Hopové hudby, která dostává rychlejší tempo a nejrůznější rytmy. Tanec se tedy podřizuje hudbě a nejvíce se cení „vychytávání“ hudby, čili vyjadřování textu písně nebo tanečního rytmu. V New Stylu se prolíná mnoho jiných stylů a tanečníci je přizpůsobují hudbě a svému stylu. Velice důležité jsou izolace různých částí těla. Pojmenování New Style pochází od města New York, kde se tento styl neustále vyvíjí.

¹²Poskytnuto Davidem Polákem (Zakladatel Union Runners)

2.4 Taneční choreografie – Individuální Role

Kapitola seznamuje čtenáře s pojmem choreografie, která je součástí výzkumné části. Zde se snažím poukázat na závislost temperamentového typu a individuální role tanečnicka v Street Dance choreografii.

Skálová (in Hejtmánek, 2001) udává 3 podmínky, které má choreograf dodržet. Tyto podmínky doplňuji o vlastní zkušenosti.

a) Podmínka srozumitelnosti

Z vlastní zkušenosti vím, že je velice obtížné dosáhnout srozumitelnosti vytvořené choreografie. Často se stává, že choreografii rozumí pouze skupina tanečníků, kteří jsou součástí choreografie. Z tohoto důvodu dochází k trendu využívat filmových motivů pro jednoduchou srozumitelnost.

b) Podmínka prostoru, kde soubor vystupuje

Z tohoto důvodu bývají na soutěži prostorové zkoušky, při kterých si tanečníci nadefinují „střed“ podle, kterého budou dodržovat choreografii. A přizpůsobí choreografii velikosti prostoru.

c) Podmínka času

Časové omezení nařizují soutěžní pravidla tanečních organizací. Špatné zvládnutí choreografie má za následek pocit nekonečnosti tanečního představení.

Skálová (in Hejtmánek, 2001) zdůrazňuje, že prostorovým řešením nabývá tanec pevných základů a obrysů. Ve svém průběhu zanechává tanec pomyslnou vzdušnou skladbu. Čím lepší je prostorová forma tance, tím pevnější je jeho základ, vyváženější proporce, a tím je tanec ucelenější. Prostor se v tanci uplatňuje směry, především v prostorovém cítění tanečnicka, který si uvědomuje prostorové možnosti vlastního těla, osu tělesnou, klenutí hrudníku i prostorové zaměření pohybů těla ze středu do prostoru.

Individuální role u tanečnicků je prezentována přijímáním úkolů podle místa ve formaci. Tanečník vepředu se musí vyrovnat s tlakem, kterým na něj působí diváci. Tanečník uprostřed musí perfektně zvládnout udržení středu, podle něhož jsou vykreslovány veškeré choreografické tvary a přechody. Tanečník vzadu uzavírá tvar a musí neustále reagovat na stále se měnící choreografii a především na situaci kdy spolutanečníci nestojí na své pozici tak aby efekt ucelenosti choreografického tvaru byl konstantní. Většina tanečnicků v průběhu choreografie střídá své individuální role. Je to z důvodu, aby celkový

dojem z choreografie nepůsobil staticky. Extravertní tanečníci neradi opouštějí místo vepředu nebo uprostřed, protože role související s postavením vzadu nebo mimo střed nejsou pro ně dostatečně uspokojivé. Při tvorbě choreografie musí choreograf najít určitý kompromis, aby na každé pozici člověk plnil svoji individuální roli naplno.

2.5 Taneční organizace v ČR

a) Czech Dance Organization (CDO)

S rostoucím zájmem o tanec v roce 1993 vzniká Českomoravská Taneční Organizace (ČMTO). ČMTO pořádá oblastní, regionální, krajská a republiková kola. Jako jediná organizace má právo posílat své tanečnický na Mistrovství Evropy a světa. Od roku 2003 vznikají v organizaci vnitřní boje a taky nestandardní praktiky¹³ vedení ČMTO. Z těchto důvodů vzniká v roce 2006 Taneční Unie (TU), kterou založil Radim Samek. Tato organizace funguje pouze do roku 2008, kdy dochází ke sloučení TU a ČMTO a vzniká tak Czech Dance Organization, která má k sezóně (2012) 10 542 tanečnicků. Struktura CDO je složena ze tří částí. První částí je prezídium, které tvoří Prezident, jehož volí valná hromada. Podle letošních stanov může být ve funkci dvě volební období v řadě. První viceprezident je volen prezídiem a má stejnou váhu hlasu jako členi prezídiá. Členové prezídiá jsou voleni svou krajskou sekcí, a jsou tedy zástupci svého kraje. Prezídium se zabývá především strategií organizace, legislativními záležitostmi a ekonomikou. Také má právo veta, které může použít proti rozhodnutí krajských a odborných sekcí. Krajská sekce se zabývá problematikou svého kraje a rozhoduje o pořadatelích krajských soutěží. Druhou částí je odborná sekce (Sekce Street, Sekce Disco, Sekce Art, Sekce Special, Sekce Tap). Odborná sekce rozhoduje o soutěžních a technických pravidlech, organizátorech MČR, panelu porotců soutěží, porotě na MČR. Zabývá se také školením vedoucích tanečních skupin a budoucích porotců. Třetí částí CDO jsou sekretariáty soutěžního a správního úseku.

¹³Důvody vzniku CDO viz. příloha číslo 5

b) Svaz Učitelů Tance (SUT)

Je nejstarší taneční organizací na našem území. Byl založen v roce 1895 jako Klub tanečních mistrů v Království českém. Následně byl obnoven v roce 1968. Je členem Asociace profesionálního tance. SUT pořádá soutěže, tzv. Festivaly Tanečního Mládí. Na rozdíl od CDO to nejsou velké soutěže v moderních halách, ale soutěže malého typu, které se odehrávají v kulturních domech malých měst. To však není až takový problém. Velkým problémem je zkosnatělost organizace. SUT nabízí jen pět kategorií: plesové předtančení, parketové předtančení, show předtančení (ve kterém dochází k měření např. akrobatického rock n´ rollu se streetovými show), Street Dance předtančení, Disco Dance předtančení.

c) Taneční skupina roku

V roce 2007 byla Taneční skupina roku součástí CDO, kde byly vybírány nejlepší taneční skupiny napříč kategoriemi. Vybrané skupiny se nakonec utkaly o prvenství v televizním pořadu. Po určitých neshodách opustil Czech Dance Organization Jan Crha a vytvořil samostatnou organizaci tanečních soutěží v ČR. Systém soutěží se hodně podobá soutěžím z CDO. Finále sezóny se však koná v televizi a tím se zvedá prestiž celé soutěže.

3 PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY

V kapitole psychologické aspekty seznamuji čtenáře s pojmy, se kterými se bude setkávat ve výzkumné části. V kapitole se zabývám osobností člověka, která silně ovlivňuje taneční projev. Většina tanečníků volí tanec jako formu reflexe své osobnosti.

3.1 Osobnost

Už od starověku se učenci snažili vytvářet soustavy typů osobnosti. „Důkazem jsou Hippokratovy typy temperamentu z konce 5. stol. př. n. l. Za nejstarší typologický systém je pokládáno astrologické třídění lidí podle data jejich narození do dvanácti znamení zvířetníku 3000 let př. n. l. Dále to byly fyziognomické typy lidí, které údajně sestavil jako první Pythagoras v 6. stol. př. n. l.“ (Nakonečný, 1995, 137). Jak Nakonečný (1995, 137) zmiňuje: „Východiskem psychoanalytiků i Hippokrata bylo pozorování a je pozoruhodné, že mnohé pozorované souvislosti Hippokratových i psychoanalytických typů byly potvrzeny výsledky empirického výzkumu.“

Osobnost je velmi rozsáhlým pojmem. Tento fakt dokazuje G. W. Allport, který definoval padesát definic osobnosti. „Každá z definic přitom usiluje o výčet pouze těch nejpodstatnějších znaků a vyjadřuje tak určitá teoretická východiska a program výzkumu“ (in Balcar, 1983, 16). Tardy (in Balcar, 1983, 16) popisuje „osobnost jako individuální jednotu člověka, je to jednotu jeho duševních vlastností a dějů založená na jednotě a utvářená a projevující se v jeho společenských vztazích“. Gordon Allport (in Blatný et al., 2010, 12) determinuje osobnost jako „dynamickou organizaci psychofyzických systémů uvnitř individua, která se projevuje vlastním přizpůsobením k okolnímu prostředí.“ L. A. Pervin (in Blatný et al., 2010, 12) definuje osobnost jako „typy charakteristiky člověka, které jsou podkladem konzistentních vzorců chování, přičemž těmito charakteristikami rozumí myšlenky, city a pozorovatelné (navenek vyjádřené) chování.“

„E. Husserl, K. Jaspers, F. von Hayek, R. B. Cattell, H. J. Eysenck se shodují v jednom: nejvlastnějším znakem osobnosti je její jedinečnost, výlučnost, odlišnost od všech jiných osobností. Rozdílnost osobnosti je přirovnávána papilárním liniím na prstech, které jsou rovněž jedinečné“ (Hartl et. Hartlová, 2000, 380).

Z důvodu velkého množství názvů a označení struktur osobnosti je Balcar (1991) vztahuje k několika společným znakům:

- a) Citové ladění duševních dějů, nejjobecněji postižitelné protikladem libosti a nelibosti.
- b) Celkové zaměření duševní činnosti, postižitelné protikladem nitra (vlastního prožívání) a vnějšku (dění v okolí).

- c) Vzrušivost duševních dějů, postižitelná protikladem snadnosti a nesnadnosti, („prahem“) jejich vyvolání.
- d) Odolnost vzbuzených duševních dějů, postižitelná mírou jejich ovlivnitelnosti působením jiných vlivů.
- e) Trvalost duševních dějů, postižitelná dobou jejich přetrvání, poté co vyvolávající podnět přestal působit.

Balcar (1991) rozděluje typologie osobnosti na:

- a) Biopsychologické: spojují tělesné vlastnosti s duševními. Krestchmer a Sheldon v podobě konstitučních typologií, Pavlov a jeho pokračovatelé v neurofyzilogické typologii (vyvozuující osobnostní typy z vlastností nerovnové činnosti).
- b) Psychologické: rozlišující osobnostní typy na základě psychologických proměnných. Nejznámější typologie Jungova, Freudova, Sprangerova a Morrisova.

3.2 Biologická báze osobnosti – Temperament

V souvislosti s pojmem osobnost se setkáváme s kognitivními, sociálními a emočními aspekty. Tyto aspekty jsou tvořeny motivací, inteligencí, charakterem, osobní morálkou a temperamentem. Z důvodu zaměření výzkumné části se zabývám pouze typologií osobnosti a temperamentem.

Pojem temperament Blatný et al. (2010) „označuje v současné psychologii ty psychologické charakteristiky osobnosti, jež jsou vrozené (dědičné), můžeme u nich identifikovat biologický základ a týkají se formální (stylistické, průběhové, dynamické), nikoli obsahové stránky chování a prožívání“. „Jedinec si svůj temperament uvědomuje nepřímou na základě důsledků jeho projevů. Často mu přitom může být reakce jiných lidí nepříjemná (Paulík, 2006, 38).

Fyziologickým základem temperamentu jsou individuálně příznačné nervové a humorální soustavy jednak vrozené, a jednak rozvinuté během ontogeneze. V každodenním životě se temperament usuzuje zejména na základě vnějších projevů emocionálních reakcí (např. mimika, gesta, způsob řeči, chůze, rychlost, hlasitost řeči), na základě přetrvávání či rychlých změn emočního ladění. To se projevuje např. v běžné mluvě, kde se za projevy temperamentu označují živost, činorodost, agilnost, pohyblivost, podnikavost, ale i určitá impulzivita, výbušnost, nestálost či neklid (Paulík, 2006, 39).

Temperament je vyhledávaným předmětem zkoumání. Nejstarší dochovaná teorie je Hippokratova. Tuto teorii uvedl do praxe starověký lékař Galénos. Teorie pracuje s převahou tělních tekutin (žluč, krev, hlen, černá žluč). Tekutiny zastupují jeden z elementů, ze kterých byl stvořen svět. Hippokratova teorie obsahovala názvy jednotlivých typů temperamentu (sangvinik, choleric, melancholik, flegmatik), které se používají dodnes.

Za zajímavou metodu považuji charakterologickou typologii Norberta Sillamyho, který ilustroval jednotlivé typy významnými historickými postavami, např. apatický Ludvík XIV., nervózní Baudelaire, sentimentální Rousseau, cholericý Danton, vášnivý Bethoven. „Temperament postihujeme v podobě vlastností, vyvozených především z interpersonálního porovnání. Spojení temperamentových vlastností o kvalitě a stupni příslušném určitému jedinci tvoří strukturu temperamentu jeho osobnosti“ (Balcar, 1991, str. 87).

3.3 Typologie extraverte a introverte

„C. G. Jung je autorem této typologie, která přinesla dva velice významné pojmy extraverte a introverte. Jungova teorie vychází z klinických zkušeností. Jung rozlišuje čtyři psychické funkce nezávislé na obsahu: racionální myšlení a cítění, iracionální čítí a intuici. Pozorováním společnosti Jung odpozoval dvě skupiny lidí, první je koncentrována na sebe a druhá se koncentruje na okolí. Projevuje se v nich zaměření životní energie (libida) dovnitř (na subjekt) nebo na venek (na objekt, okolí)“ (Nakonečný, 1995, 138).

Podle tohoto zaměření lze lidi třídit na introverty a extraverty (in Nakonečný, 1995, 138):

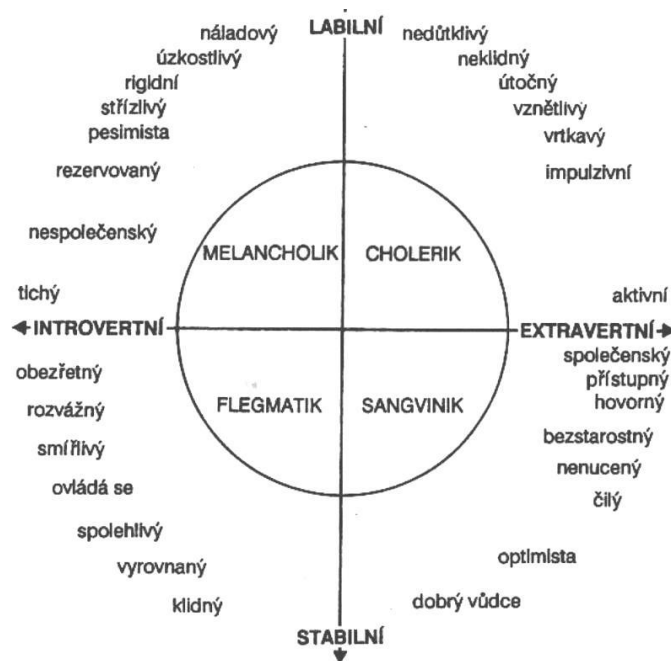
- a) Extravert: je více zaměřen na venek, na realitu, na objekty, je společensky založený, otevřený, přístupný, činorodý, závislý na mínění ostatních, myslí, cítí a jedná ve vztahu k objektu, je adaptabilní a praktický založený.
- b) Introvert: je více zaměřen na sebe sama, na svůj vnitřní svět, žije víc vnitřně, má bohatou fantazii a představivost, má negativní vztah k objektu a vnější svět ho spíše obtěžuje, je uzavřený, nepřístupný, spíše pasivní, zdrženlivý, nespolečenský, nedůvěřivý, ze situace se často stahuje do sebe, v jednání je váhavý, má plno zábran.

Eysenckova soustava temperamentových vlastností

„Základní rozvržení jeho soustavy je Jungovské – přejímá od něj rozměr extraverte – introverte a rozměr neurotické patologie“ (Balcar, 1991, 92). „Ale na rozdíl od Jungova pojetí zaměřenosti energie vědomí akcentuje v obsahu této dimenze reflexivnosti proti impulzivnosti. Tato Eysenckova interpretace se někdy také charakterizuje jako evropská na rozdíl od americké, v níž je více zdůrazněna sociální izolace proti družnosti“ (Smékal, 2004, 198).

Eysenck (in Smékal, 2004, 198) popisuje introverta a extraverta následovně:

- a) Typický introvert je klidný, stažený, introspektivní, dává přednost idejím před lidmi, je zdrženlivý a uzavřený vůči lidem. Pokud vůbec dokáže navázat intimní vztah, tak jen s málo vybranými lidmi. Má sklon dělat si plán do budoucnosti a dlouho rozmýšlí, než začne jednat. Nedůvěřuje aktuálním podnětům. Nemá rád vzrušení, je vážný a má rád život zorganizovaný řádem (pevný režim dne). Silně kontroluje své city, zřídkakdy se projeví agresivně, málokdy se rozhněvá. Je spolehlivý, trochu pesimistický a dává důraz na etickou stránku života.
- b) Typický extravert je družný, má rád zábavu a společnost, má mnoho (často povrchních) přátel. Pociťuje potřebu být obklopen lidmi, s nimiž si může povídat. Nerad dělá něco o samotě. Touží po vzrušení, rád riskuje, často se vystavuje nebezpečí, jedná na základě momentálních impulzů a je i celkově impulzivní. Rád vtipkuje, vždy pohotově reaguje a má rád změnu. Je bezstarostný, nenucený, optimistický, rád se směje a je veselý. Rád se pohybuje a je aktivní, má sklon k agresivnímu jednání a snadno se rozhněvá. Své city snadno manifestuje a není na něj spolehnutí.

Obrázek. 3 Grafické Eysenckovo schéma základních dimenzí osobnosti. (Vagnerová, 2010, 100).

3.4 Emotivní teorie temperamentu

„Zakladatelem moderní experimentální psychologie je W. Wundt (1832 - 1920), který cílevědomě formuluje východiska nového dimenzionálního přístupu: „Antická diferenciaci na čtyři temperamety vyplynula z intenzivních psychologických pozorování rozdílů mezi lidmi. Čtyřčlenné dělení je možno akceptovat, když souhlasíme s postulováním dvou principů v individuální reaktivitě afektů; jeden z nich se týká síly, druhý rychlosti změny citů jedince. Cholericí a melancholici inklinují k silným afektům, zatímco sangvinici a flegmatici jsou charakterizováni slabými. K rychlým změnám dochází u sangviniků a cholericů, k pomalým u melancholiků a flegmatiků. Je známé, že silné temperamety jsou předurčeny k nepříjemným náladám, zatímco slabé se více těší ze života. Oba rychle proměnlivé oscilující temperamety jsou citlivější na mentální dojmy. Díky své pohyblivosti se stávají reaktivními vůči novým myšlenkám. Typy s pomalejšími změnami se více koncentrují na budoucnost; tím, že selhávají v reakci na každý nahodilý podnět, mají čas věnovat se svým myšlenkám“ (Wundt in Smékal, 2004, 191 - 192).

Čtyřčlenné dělení dle W. Wundta (in Smékal, 2004, 195):

a) Sangvinik

Má veselou náladu a je optimistický. Vyznačuje se energičností a praktičností. Rychle chápe novou situaci. Lehce se přenáší přes nezdary a přizpůsobuje novým podmínkám. Časté jsou sklony k přeceňování se, nestálost v zálibách, nedokončuje věci. Je povrchní a roztržitý. K vyjádření používá mimiku a velkou gestikulaci.

b) Melancholik

Nesmělost a ostýchavost má za příčinu špatné navazování nových kontaktů. Melancholik je svazován nedůvěrou v sebe sama. Pochvalu i výtku prožívá velice silně. Svými neúspěchy je skličován a deprimován. Na venek se projevuje tichým hlasem, přizpůsobování se druhým, velkou náročností na své okolí ale i sebe. Vnější, podněty vnímá velmi intenzivně a mohou ho dohnat až k slzám. Jako útek od reality volí uzavření do sebe.

c) Cholerik

Je schopný rychle jednat a rozhodovat se, být rázný a přímý v jednání s ostatními osobami. Jde neústupně za svým cílem. Stále zkouší nové věci. Má rád riskování.

Jedná se o rychle mluvícího člověka s výraznou gestikulací a mimikou, kterého dráždí nedostatky. Je pohotový v hádce a myslí na odplatu. Cholerik je agresivní člověk se sklony k prchlivosti.

d) Flegmatik

Přímý a vytrvalý. Práci začíná zvolna a nerad jde od jedné práce k druhé. V pracovním nasazení je důsledný, důkladný, opatrný a uvážlivý. Práci dotáhne do konce. Lpí na pořádku a přesnosti. Je nemluvný, ale pokud se rozhodne mluvit, tak mluví klidně, plynule a s přestávkami, bez výraznějších gest a mimiky. Nemá rád prázdné řeči. Snadno ovládá vzrušení nebo pohnutí. Je netečný těžkopádný, pomalý. Nesnadno se přizpůsobuje nové situaci.

3.5 Motivace

Pojem motivace patří mezi pojmy, které teoretici označují jako kritické konstanty. Motivace zahrnuje osobnostní faktory, sociální variabilitu a rozdíly, které se projevují, když podcení úkol, ve kterém je hodnocena, soutěží s ostatními nebo se snaží dosáhnout určitého výkonu. (Roberts, 1992, 3)

Rozdělení psychologických škol dle Lokšová & Lokša (1999):

a) Behavioristická škola

Vidí jako zdroj motivace snahu dosáhnout příjemných důsledků určitého chování nebo snahu vyhnout se důsledkům nepříjemným. Hlavním motivačním činitelem je zpevnění vnější odměnou.

b) Humanistická škola

Přístup, je založen za předpokladu, že specificky lidská motivace vychází ze snahy překročit současný stav vlastní existence tím, že člověk realizuje své vývojové možnosti.

c) Kognitivní škola

Klade důraz na význam poznávacích procesů pro chování člověka. Vychází z předpokladu, že člověk je především zpracovatelem informace a instinktivního rozhodování.

Ani jednu z psychologických škol nemůžeme vyzdvihovat nad ostatní z důvodu složitého systému lidské motivace.

Hlavní znaky struktury motivace dle Pardela (1977):

a) Aktivace chování (pudy, intelektové vlastnosti, potřeby)

b) Zaměřenost chování, která dává obsahovou a hodnotovou aktivaci (postoje, zájmy, hodnoty).

c) Cílevědomost neboli úsilí dosáhnout cíle

Tanečníci Street Dance poměřují své výkony na tanečních soutěžích, z tohoto hlediska zmiňují výkonovou motivaci. „Výkonová motivace je založena na potřebách seberealizace, sebevyjádření, sebeuplatnění apod., vyvíjí se v těsné souvislosti s aspirační úrovní. Aspirační úroveň utvářená v souvislosti se zkušenostmi a v závislosti na sebehodnocení ovlivňuje hodnocení úspěšnosti dosaženého výkonu.

Neočekávaný neúspěch dlouhodobě úspěšného sportovce zvyklého na úspěchy může narušit jeho duševní rovnováhu a ovlivnit i jeho ochotu bojovat o dosažení ztracených pozic. Výkonová motivace se utváří už od dětství. Velkou úlohu zde sehrávají rodiče a dítěti blízké osoby svým povzbuzováním a oceňováním úspěchů, podpora vytrvalosti“ (Paulík, 2006, 70).

4 CHARAKTERISTIKA STREET DANCE STYLŮ Z POHLEDU PSYCHOLOGIE

Ve výše uvedeném textu jsem s pomocí odborné literatury definoval výrazy, se kterými budeme v této kapitole pracovat. Tato kapitola propojuje taneční a psychologickou teoretickou část. Popisuji zde charakteristiku Street Dance stylů z pohledu psychologie. Jedná se o téma, které tímto způsobem nebylo zpracováno, proto jsem si zvolil nejtypičtější a zároveň nejodlišnější styly Street Dance.

Krumping (Krump´)

Krump´ je nejagresivnějším Street Dance stylem. Jako jediný taneční styl z rodiny Street Dance umožňuje fyzický kontakt. Hudební předloha vyvolává pocit agrese, protože je skládána z tvrdých úderů (beatů), výstřelů a výkřiků. Tanec se vyznačuje výraznými gesty a mimikou obličeje. Typickými prvky jsou kopy, údery do hrudníku, dynamické kontrakce hrudníku a pády. Jedná se o zlý a dynamický taneční styl. Krumpu odpovídá cholerický temperament. Krump svou agresí umožňuje očistění od negativních prožitků, energie a emocí. Tanečník se vybije a dosáhne určité katarze.

Locking (Lockin´)

Locking je taneční styl založený na pobavení publika. Je optimistický, hravý, roztržitý a veselý. Hravou a veselou náladu dotváří hudební předloha, která je obohacena o dechové nástroje. Dynamika a především pozitivní energie jsou hlavním prvkem Lockinu. Celkový dojem je dotvářen velkými gesty a veselou mimikou obličeje. Lockin přejímá gesta a známé prvky našich životů a do určité míry je paroduje. Proto tomuto tanečnímu stylu odpovídá sangvinický temperament.

Hype

Hype reflektuje náladu konce 80. a 90. let, a proto je plný pozitivní energie, dynamických pohybů a pohody. Celkový optimismus a „párty nálada“ čišící z tanečního projevu se nejvíc přiklání k sangvinikovi. Druhé pojetí tohoto tanečního stylu je agresivnější, rychlé, s výraznými gesty a mimikou. Z těchto hledisek můžeme Hype zařadit na pomezí mezi sangvinikem a cholerikem.

House Dance (House)

House je tanečním stylem, který vychází z práce dolních končetin a rytmického pohybu těla. Hudební předloha vybízí ke klidu, umírněnosti, důkladnosti a vytrvalosti. Není kladen důraz na gesta a mimiku. Tanečník se zaměřuje na preciznost provedených pohybů. Dalším výrazným znakem je „uzavřenost do sebe“ při svém projevu. Proto je tento taneční styl na pomezí melancholika a flegmatika.

New Style

New Style je tanečním stylem, který přebírá taneční prvky z ostatních tanečních stylů. Proto je jeho charakterové zařazení nereálné. Můžeme mít New Style, který bude veselý dynamický plný gest a mimiky. Na druhé straně se můžeme setkat s klidným, precizním New Stylem bez výrazu a energie. Tento taneční styl nejvíce ukazuje osobnost tanečníka, protože tanečnickova osobnost se promítá do tanečního pojetí New Style.

Obrázek. 4 Grafické znázornění zařazení tanečních stylů SD do grafu typologie osobnosti

5 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

Cílem bakalářské práce je ověřit zda, existuje souvislost mezi typem temperamentu a preferovaným tanečním stylem Street Dance.

5.1 Dílčí cíle

V práci jsem si určil tyto dílčí cíle:

1. Určit individuální typ temperamentu tanečníků věnujících se Street Dance.
2. Určit individuální preferovaný taneční styl tanečníků věnujících se Street Dance.
3. Najít souvislost mezi individuálním tepem temperamentu a preferovaným tanečním stylem.

5.2 Výzkumné otázky

Na základě dílčích cílů práce jsem si stanovil následující tři výzkumné otázky:

1. Existuje souvislost mezi typem temperamentu a preferovaným tanečním stylem Street Dance?
2. Souvisí typ temperamentu s individuální rolí tanečníka v rámci skupinové choreografie Street Dance?
3. Jaké jsou hlavní motivační faktory tanečníků věnujících se Street Dance?

6 METODIKA

6.1 Charakteristika výzkumného souboru

Celkem bylo dotazováno 151 osob ve věku 11 – 30 let. Výzkumný soubor je tvořen z 5 tanečních skupin z České republiky. Jedná se o skupiny Calipso Dance Krnov, Lola´s Olomouc, Style Dance Uničov, B – Fresh Brno, Mighty Shake Zastávka u Brna díky tohoto faktu skupiny reprezentují tanečníky z Moravskoslezského, Olomouckého, Jihomoravského kraje. Ve výzkumném souboru jsou zkoumáni tanečníci, kteří mají za sebou první sezónu a taky lidé, kteří se věnují tanci 8 a více let¹⁴.

Velice si vážím účasti v šetření B – Fresh Brno, Lola´s Olomouc a Mighty Shake Zastávka u Brna, protože se jedná o taneční skupiny s dlouholetou tradicí a jsou to skupiny, které pravidelně reprezentují Českou republiku na mezinárodních soutěžích, odkud vozí jeden mistrovský titul¹⁵ za druhým. Jsou to přední skupiny, které udávají směr Street Dance v České republice. Pro lepší přehlednost udávám tabulku zkoumaného souboru (Tabulka 3.).

Tabulka 3. Počty respondentů ve zkoumané skupině

Taneční skupina:	Junioři	Dospělí	Muži	Ženy	Celkem
B – Fresh Brno	20	20	3	37	40
Calipso Dance Krnov	21	16	7	30	37
Lola´s Olomouc	20	16	1	35	36
Mighty Shake Zastávka	15	0	3	12	15
Styl Dance Uničov	10	14	0	24	24

¹⁴ Tanečníků tančících 8 a více let je 34. Což znamená 22,4% z celé zkoumané skupiny.

¹⁵ Výsledková listina z Mistrovství České Republiky konané 2. 7. 2012 (<http://dcs.czechdance.org/akce-detail-vysledkova-listina.cdo>).

6.2 Výzkumné metody

Pro výzkumnou práci jsem zvolil neformalizovaný inventář pro stanovení struktury temperamentu (Smékal, 2004, 200 – 202). Neformalizovaný inventář byl vybrán pro svou jednoduchost a názornost. Inventář se skládá ze čtyř částí pro každou temperamentovou komponentu (Sangvinik, Cholerik, Flegmatik, Melancholik). Dále využívám nestandardizovaného dotazníku, který zjišťuje informace z oblasti Street Dance. Dotazník jsem sestavil z otevřených a uzavřených odpovědí. Získaná data jsem podrobil statistické kontrole. Výzkumná otázka číslo jedna je ověřena pomocí Čůprova koeficientu (Chráška, 2007). Druhá výzkumná otázka je ověřena metodou chí kvadrát pro kontingenční tabulku (Chráška, 1988).

7 VÝSLEDKY

V této kapitole seznamuji čtenáře s výsledky výzkumu. Struktura této kapitoly odpovídá výzkumným otázkám, které jsou popsány výše.

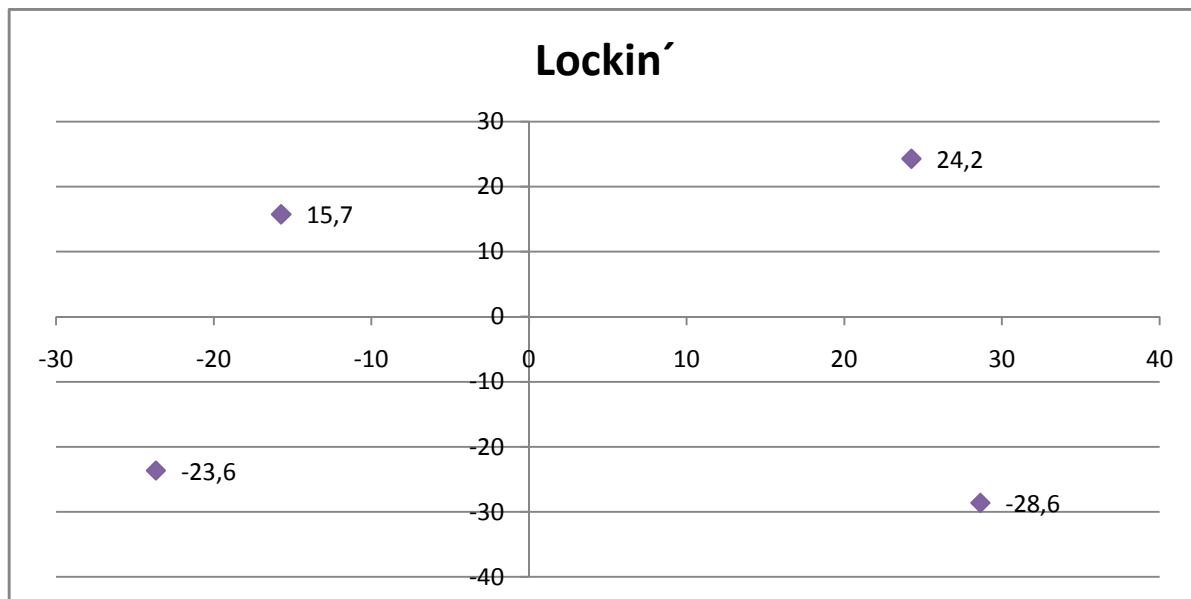
7.1 Existuje souvislost mezi typem temperamentu a preferovaným tanečním stylem Street Dance?

Pro získání odpovědi na výzkumnou otázku č. 1 uvádím vztah mezi jednotlivými tanečními styly Street Dance a typologií osobnosti. Výsledky jsem získal spojením dat z nestandardizovaného dotazníku STREET DANCE a neformalizovaného inventáře typů temperamentu. Výsledná data byla podrobena Čůprvu koeficientu¹⁶. Výsledky jsou přepočteny procentuálně. Níže uvedené obrázky znázorňují rozptyl temperamentových typů pro jednotlivé taneční styly Street Dance.

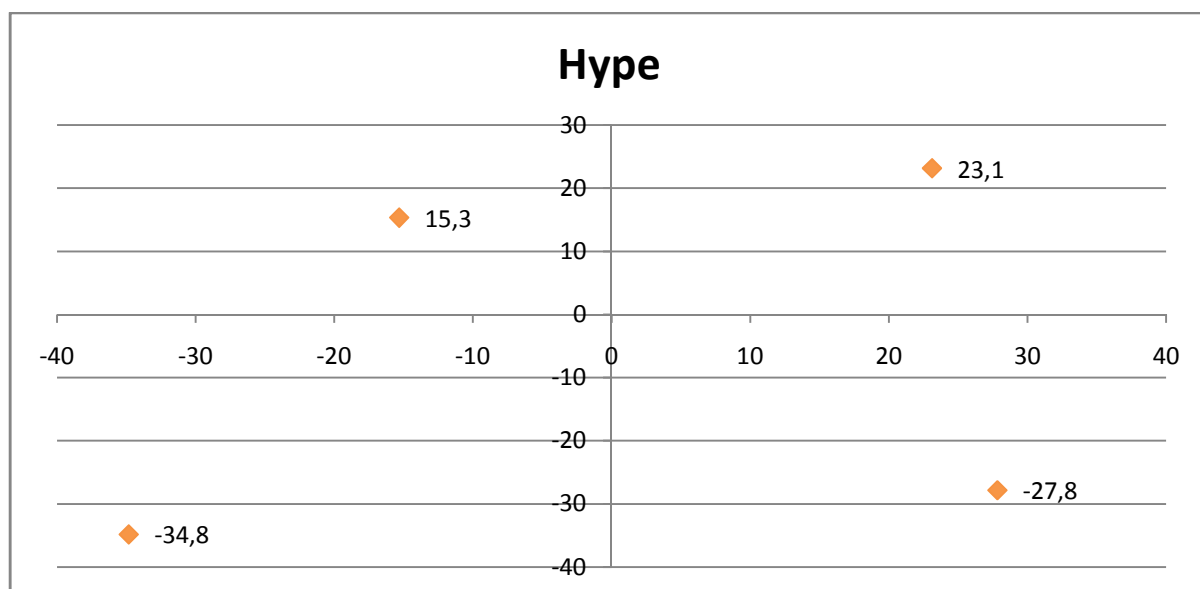

Obrázek. 5 Grafické znázornění dosažených hodnot typologie osobnosti u House Dance
Vysvětlivky: 16,4 udává množství voleb melancholiků u tanečního stylu House, 21, 2 udává množství voleb cholericů u tanečního stylu House, -37,6 udává množství voleb flegmatiků u tanečního stylu House, -27 udává množství voleb sangviniků u tanečního stylu House, znaménko mínus umožňuje grafické znázornění Eysenckova grafu

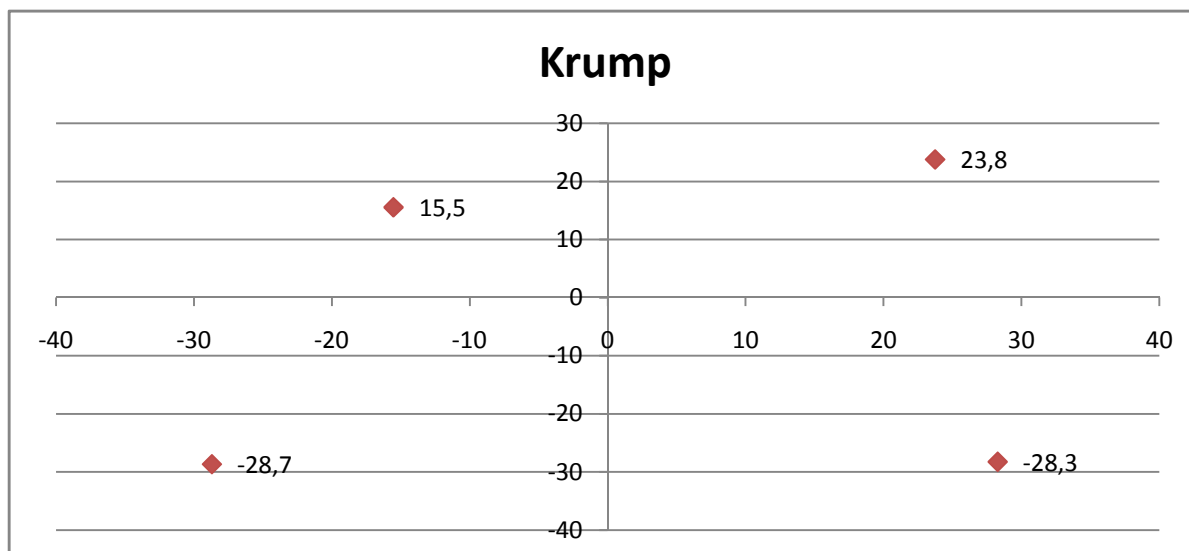
¹⁶Čůprvův koeficient – bývá doporučován u tabulky s rozdílným počtem řádků a sloupců. Čůprvův koeficient K, který je možno vypočítat podle vzorce $K = \sqrt{((\sqrt{x^2}) / (\sqrt{(r - 1) * (s - 1))})}$ kde x^2 vypočítaná hodnota testového kritéria n celková četnost v kontingenční tabulce, r počet řádků, s počet sloupců v tabulce (Chráška, 2007, 87).

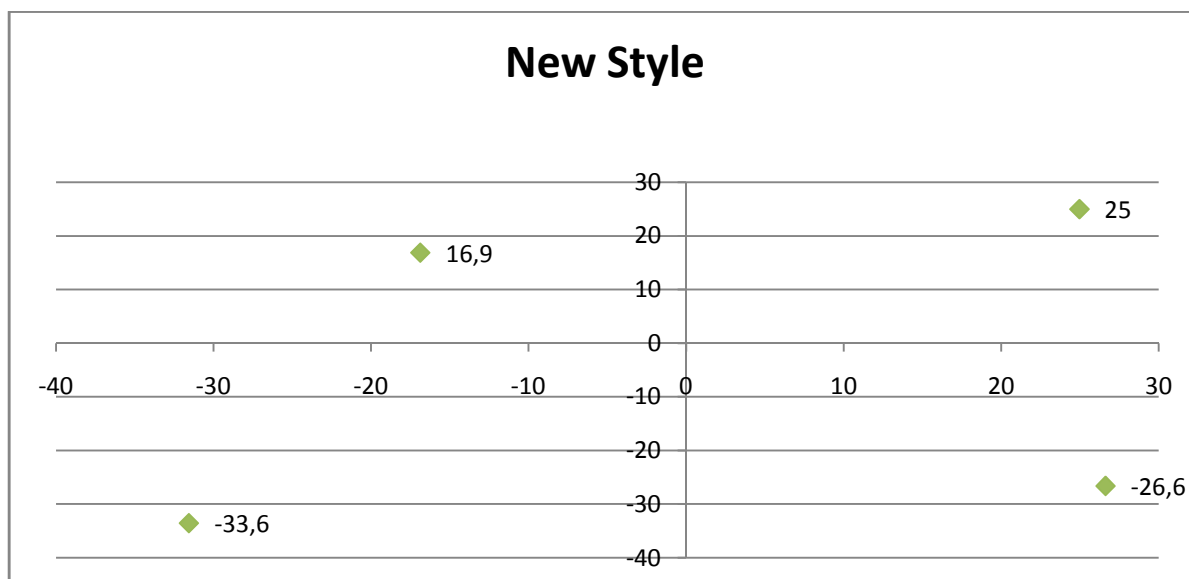
Obrázek. 6 Grafické znázornění dosažených hodnot typologie osobnosti u tanečního stylu Lockin' Vysvětlivky: 15,7 udává množství voleb melancholiků u tanečního stylu Lockin', 24, 2 udává množství voleb choleriků u tanečního stylu Lockin', -23,6 udává množství voleb flegmatiků u tanečního stylu Lockin', -28,6 udává množství voleb sanguiniků u tanečního stylu Lockin', znaménko mínus umožňuje grafické znázornění Eysenckova grafu

Obrázek. 7 Grafické znázornění dosažených hodnot typologie osobnosti u tanečního stylu Hype Vysvětlivky: 15,3 udává množství voleb melancholiků u tanečního stylu Hype, 23,1 udává množství voleb choleriků u tanečního stylu Hype, -34,8 udává množství voleb flegmatiků u tanečního stylu Hype, -27,8 udává množství voleb sanguiniků u tanečního stylu Hype, znaménko mínus umožňuje grafické znázornění Eysenckova grafu

Obrázek. 8 Grafické znázornění dosažených hodnot typologie osobnosti u tanečního stylu Krump
 Vysvětlivky: 15,5 udává množství voleb melancholiků u tanečního stylu Krump, 23,8 udává množství voleb choleriků u tanečního stylu Krump, -28,7 udává množství voleb flegmatiků u tanečního stylu Krump, -28,3 udává množství voleb sangviniků u tanečního stylu Krump, znaménko mínus umožňuje grafické znázornění Eysenckova grafu

Obrázek. 9 Grafické znázornění dosažených hodnot typologie osobnosti u tanečního stylu New Style
 Vysvětlivky: 16,9 udává množství voleb melancholiků u tanečního stylu New Style, 25 udává množství voleb choleriků u tanečního stylu New Style, -33,6 udává množství voleb flegmatiků u tanečního stylu New Style, -26,6 udává množství voleb sangviniků u tanečního stylu New Style, znaménko mínus umožňuje grafické znázornění Eysenckova grafu

Následující tabulka číslo 4 prezentuje závislost mezi jevy při nominálním měření.

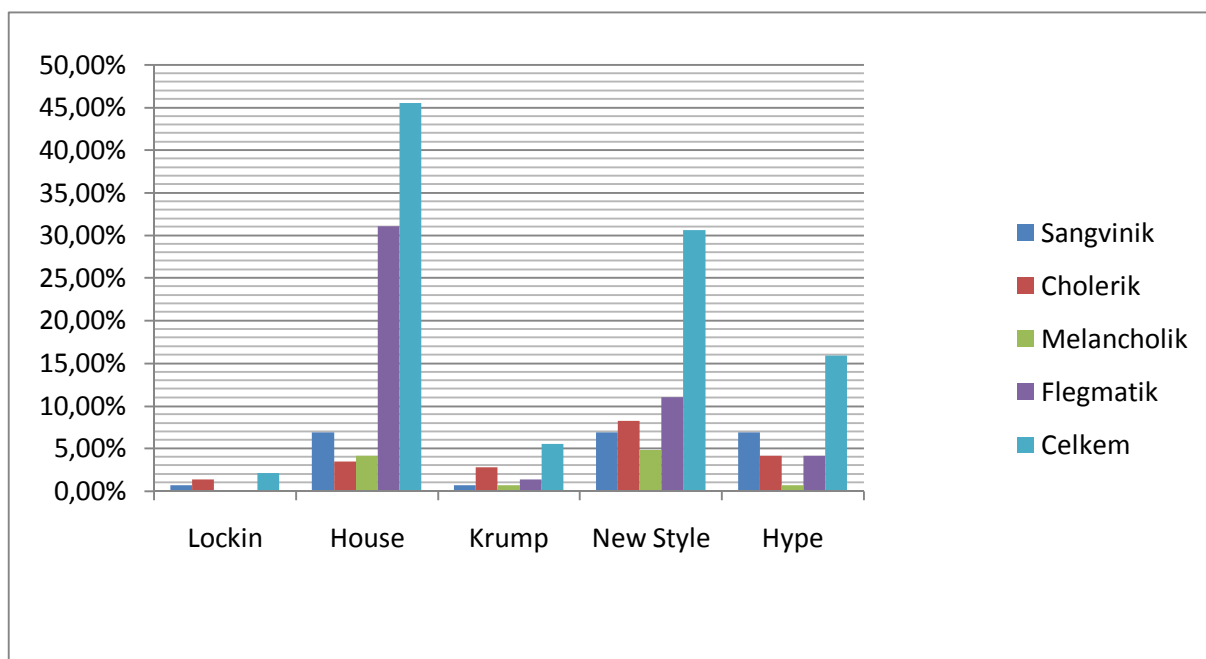
Tabulka 4. Výchozí kontingenční tabulka pro Čůprův koeficient

Sangvinik	Cholerik	Melancholik	Flegmatik		
1 [*] /0,67/ ^{**}	2 /0,6/	0	0	Lockin	3 ^{****}
10 /14,3/	5 / 13,28/	6 /7/	45 /31/	House	66
1 /1,7/	4 /2/	1 /0,8/	2 /3,8/	Krump	8
10 /9,93/	12 /9/	7 /4,65/	16 /21,4/	New Style	45
10 /5,07/	6 /4,6/	1 / 2,4/	6 /10,94/	Hype	23
32 ^{***}	29	15	69		145 ^{*****}

Vysvětlivky: * udává četnost odpovědi respondentů, ** udává očekávanou četnost odpovědi respondentů, *** celková četnost odpovědí pro Sangvinika, **** četnost odpovědí pro taneční styl Lockin', ***** celková četnost všech odpovědí

Čůprův koeficient potvrzuje hypotézu, že temperamentový typ ovlivňuje volbu preferovaného tanečního stylu Street Dance.

Grafické znázornění rozptylu typů temperamentu v jednotlivých tanečních stylech Street Dance.

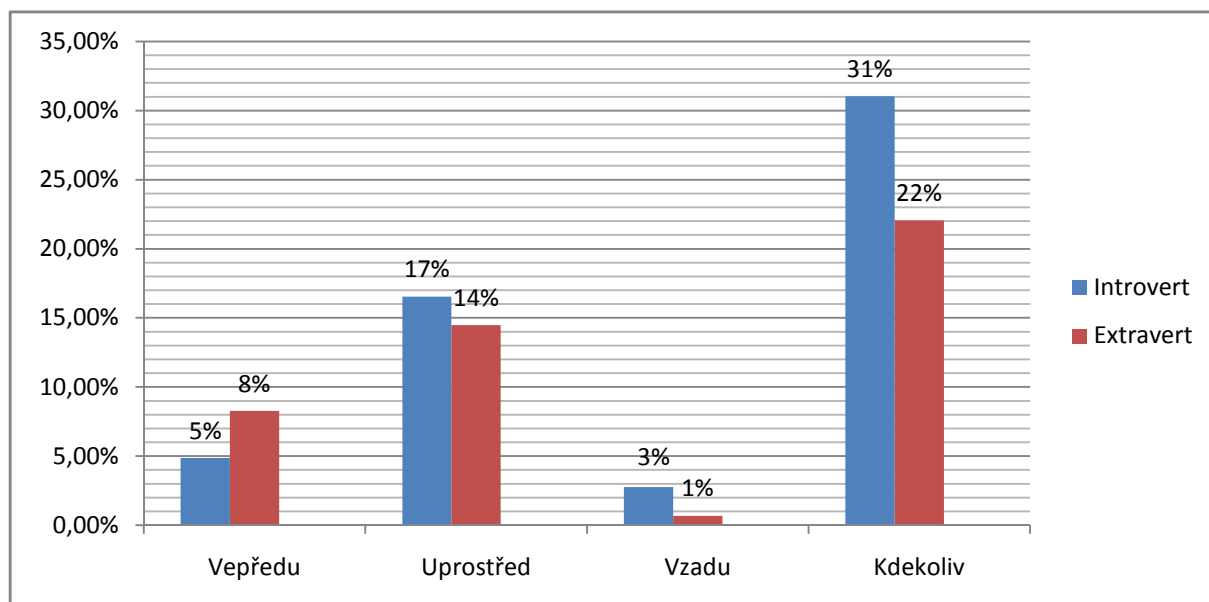

Obrázek. 9 Determinace nejpreferovanějšího tanečního stylu Street Dance

7.2 Souvisí typ temperamentu s individuální rolí tanečníka v rámci skupinové choreografie Street Dance?

Pro získání odpovědi na výzkumnou otázku č. 2 uvádím rozdíl v preferovaném¹⁷ umístění v taneční formaci mezi introvertními a extravertními tanečníky. Výsledky jsou přepočteny procentuelně.

Grafické znázornění preferované individuální role v kontextu introverta a extraverta.

Obrázek. 10 Preferované místo ve formaci podle introvertat/extraverta

¹⁷Preferované místo v taneční formaci – je takové místo, které si tanečník volí, aby se cítil během soutěžních a ostatních vystoupení dobře a podal vrcholový výkon.

Kontingenční tabulka pro určení závislosti mezi jevy při nominálním měření.

Tabulka 5. Výchozí kontingenční tabulka pro metodu Chí – kvadrát

Místo ve formaci	Introvert	Extravert	
Vepředu	7* /7,724/**	12 /8,51/	14****
Uprostřed	24 /24,82ú	21 /20,17/	45
Vzadu	4 /2,75/	1 /2,24/	5
Kdekoliv	45 /43,03/	32 /17,213/	78
	80***	65	145*****

Vysvětlivky: * udává četnost odpovědi respondentů, ** udává očekávanou četnost odpovědi respondentů, *** celková četnost odpovědí pro Sangvinika, **** četnost odpovědí pro taneční styl Lockin', ***** celková četnost všech odpovědí

Metoda Chí – kvadrát potvrzuje alternativní hypotézu, která udává souvislost individuální role tanečníka s typem temperamentu ve skupinové choreografii Street Dance.

7.3 Jaké jsou hlavní motivační faktory tanečníků věnujících se Street Dance?

Za hlavní motivační faktory můžeme označit potřebu seberealizace, pocity a prožitky, které tanečníkům tanec přináší, a nalezení útočiště před problémy a nástrahami všedních dnů. Motivační faktory jsem identifikoval pomocí nestandardizovaného dotazníku STREET DANCE a následně je rozřadil do tří hlavních skupin:

a) Seberealizace

Faktor seberealizace považuji za hlavního motivačního hybatele tanečníků Street Dance. Tanec je pro tanečníka nástrojem, díky němuž může vyjádřit myšlenku, vyprávět příběh a především je nástrojem pro prezentaci sebe sama. Choreograf má možnost představit své vize a představy divákům a vyvolávat u nich emoce. Většinou bývá choreografem a vedoucím stejná osoba, která vytváří celkovou atmosféru a směr dané skupiny.

Motivační faktor seberealizace se objevuje v 15 případech. Například: *Vyjádření sebe sama skrz hudbu možnost kreativního využití. Protože tancem vyjadřuji sebe. Protože se přitom můžu vyřádit. Pocit naplnění.*

b) Pocity a prožitky

Pocity a prožitky jsou faktory, které mají za následek neustálé vracení se k tanci. Tanec je velice specifická volnočasová aktivita, která je velice náročná na psychiku tanečníka. Především na začátku tanečník cítí pocit zmaru a musí se vypořádat s pocitem studu, který ho limituje v tanečním projevu. Ve chvíli, kdy překoná prvotní negativní pocity, dochází ke zvyšování sebevědomí a zlepšení tanečního projevu. Pocity radosti, štěstí, svobody a volnosti jsou důvodem dlouhodobé taneční kariéry.

Pocity a prožitky jsou nejčastěji označovaným motivačním faktorem tanečníků Street Dance a to v 76 případech. Například: *Tanec mi dodává energii, volnost. Tanec mě dělá šťastnou. Jediná stálá věc, která mně přináší radost.*

c) Nalezení útočiště

Žijeme v době, která je hektická, plná násilí a stresu. Street Dance a atmosféra ve skupině pomáhají překonat problémy doma, ve škole nebo v práci. Tanečník tak nachází „svůj svět“, ve kterém si odpočine, odreaguje se a na chvíli zapomene na svá příkoří. Touha po relaxaci a nalezení útočiště motivuje lidi k věnování se tanci.

Motivační faktor ve formě nalezení útočiště popsalo 18 tanečnicků Street Dance. Například: *Zapomenu na vše špatné. Svět, do kterého můžu utéct. Při tanci se zdá všechno lehčí zapomenu na všechny problémy.*

8 DISKUZE

8.1 Diskuze k výzkumné otázce č. 1

Pět let působím jako trenér a choreograf taneční skupiny Calipso Dance Krnov. Za tuto dobu jsem spolupracoval s téměř 200 tanečnicími. Během tréninků a soustředění jsem si uvědomil určité spojitosti mezi osobnostmi tanečnicka a tanečnickými styly Street Dance. Z tohoto důvodu jsem se začal zabývat otázkou, zda typ osobnosti ovlivňuje volbu preferovaného tanečnického stylu. Na tuto otázku jsem se snažil odpovědět pomocí pilotního výzkumu, který se skládá z nestandardizovaného dotazníku STREET DANCE a neformálního inventáře, vytvořeným pomocí Smékalovy charakteristiky (Smékal, 2004, 200 – 202). Tanečnické styly Street Dance jsem porovnával s členěním Wilhelma Wundta. Z tohoto porovnávání vznikly „psychologické“ charakteristiky jednotlivých tanečnických stylů. Psychologickou charakteristiku obohacuji o grafické ztvárnění hypotézy pomocí obrázku číslo 4. Vysoké procento shody typu osobnosti a tanečnického stylu Street Dance je zapříčiněno neúplnou vymezeností tanečnických stylů vůči typům osobnosti (Hype je na pomezí mezi sangvinikem a cholericem, House na pomezí mezi flegmatikem a melancholikem, New Style zasahuje do všech typů osobností). Dalším faktorem, který často ovlivňuje volbu preferovaného tanečnického stylu je, působení trenéra taneční skupiny, protože ten udává směr, kterému se tanečnické podřizují. Při zpracování dat mne překvapila data, která prokazují vysokou preferenci House Dance tanečnicků s flegmatickým typem osobnosti. Dále mne překvapilo výsledné množství typu osobnosti flegmatik, které jasně dominuje ostatním typům. Je to zřejmě způsobeno tím, že v tanci nachází možnost vyjádřit sebe sama beze slov a bez velkých omezení.

8.2 Diskuze k výzkumné otázce č. 2

Znovu vycházím ze své praxe choreografa, kde jsem se naučil vytvářet choreografie podle základních rysů osobnosti. Jsem toho názoru, že aby tanečnické mohl, podat dobrý výkon musí být v choreografii postaven tak, aby to tanečnickovi vyhovovalo (jeho rysu osobnosti). Proto jsem si tuto zkušenost chtěl ověřit empiricky. Získané výsledky ukazují, že extroverti volí častěji místo vepředu a introverti častěji ve středu, vzadu a kdekoliv. Z vyhodnocených dat jsem zjistil, že rozdíl mezi potřebou introvertního a extrovertního tanečnicka není markantní.

Je to zřejmě způsobeno chybně zvolenou možností „Kdekoliv“, která mohla být brána jako jednoduchý typ odpovědi. Až se této problematice budu v budoucnu věnovat, zkusím tuto možnost vynechat.

8.3 Diskuze k výzkumné otázce č. 3

Při zpracování odpovědí z nestandardizovaného dotazníku STREET DANCE jsem byl schopen rozdělit hlavní motivační faktory na tři skupiny. První skupina představuje motivační faktory seberealizační, které svou podstatou odpovídají humanistické škole. Seberealizace je hlavním motivačním faktorem každého tanečníka, protože stejně jako malíři plátno a štětec, tanec tanečnickovi nabízí nástroj k promlouvání beze slov. Druhá skupina je reprezentována motivačními faktory tvořenými z pocitů a prožitků. Je zajímavé, že respondenti uváděli pouze pocity radosti, štěstí a lásky. Přestože jak ze své zkušenosti znám tanec přináší i pocit frustrace a marnosti. Ve třetí skupině jsem se setkal s relativně překvapivým faktorem ve formě nalezení útočiště před vnějšími vlivy okolního života. Zajímavé zjištění pro mě představuje absence motivačního faktoru touhy po vítězství. Ani jeden dotazovaný tanečník neodpověděl, že chce být první, stát se mistrem republiky, tančit pro medaile. Přitom všichni dotazovaní prošli minimálně jednou soutěžní sezónou a zažili tak pocit vítězství. Herci i tanečníci často udávají potlesk jako formu motivace jejich činnosti, ale ani tento motivační faktor se mi ve výzkumu nepotvrdil.

9 ZÁVĚRY

Předpoklad, zdali preferovaný taneční styl má souvislost s typem temperamentu, byl potvrzen. Tato souvislost byla statisticky ověřena pomocí Čůprova koeficientu ($K = 0,904$). Můžeme tedy konstatovat, že výběr preferovaného tanečního stylu Street Dance je ovlivněn typem tanečnickova temperamentu. Při zodpovídání druhé výzkumné otázky jsem došel k závěru, že existuje souvislost mezi typem temperamentu a preferovanou individuální rolí tanečníka v choreografii Street Dance. Jedinci více extravertně ladění preferovali místo vpředu o 3,4% častěji než introvertně ladění jedinci. Následně introvertně ladění jedinci preferovali místa uprostřed o 2,1% a 2,1% u místa vzadu. Malý rozdíl mezi hodnotami vpředu, uprostřed, vzadu přičítám špatně zvolené odpovědi „Kdekoliv“, která mohla být vyhodnocena jako nejsnazší možnost, a proto společná četnost odpovědi „Kdekoliv“ tvoří dohromady 53,09%. Získaná data jsem podrobil statistické kontrole chí-kvadrát pro kontingenční tabulku.

10 SOUHRN

Bakalářská práce seznamuje čtenáře s historií a vývojem Street Dance v České republice, která trvá přes třicet let. Počátky Street Dance v 80. letech nebyly jednoduché, ale touha a odhodlání lidí zabývajících se novou volnočasovou aktivitou byla silnější, než podmínky minulého režimu. Po pádu železné opony se Street Dance začíná věnovat více a více lidí. Tanečníci se věnují více tanečním stylům Street Dance, na rozdíl od 80. let. Po roce 2000 roste vlna zájmu a dochází k profesionalizaci tanečních skupin, trenérů a lektorů.

V průběhu třiceti let se střídají zastřešující taneční organizace, které nabývají na síle ke konci 90. let. Hlavní taneční organizací byla Českomoravská taneční organizace, která jako jediná měla možnost posílat republikové mistry na oficiální zahraniční soutěže, od počátku Českomoravské taneční organizace jsme patřili mezi špičky mezinárodních soutěží. Nejlepšími tanečními skupinami na mezinárodní úrovni byli Crazy Dancers Přerov, Duck Beat Přerov, Beat Up Brno, Ego Brno, Echo Praha později BDS ACADEMY PRAHA, T – Bass Hradec Králové. Od roku 2003 v Českomoravské taneční organizaci panuje špatná nálada a rozbíje. Z tohoto důvodu dochází k odchodu velkého množství tanečních skupin do nově zformované Taneční Unie, ta ale neměla právo posílat taneční skupiny na zahraniční soutěže. Proto v roce 2006 vzniká z trosk Českomoravské taneční organizace a Taneční unie nová taneční organizace Czech Dance Organization.

Taneční styly Street Dance jsou samostatnou podkapitolou, která seznamuje čtenáře s historií, vývojem a dobovými reáliemi vzniku tanečních stylů, které jsou dále využity v praktické části této bakalářské práce. Jednotlivé taneční styly Street Dance jsem obohatil o základní taneční prvky, které slouží pro představu jednotlivých pohybů.

V praktické části se zabývám závislostí typu temperamentu a individuální roli tanečníka v rámci skupinové choreografie Street Dance. Seznamuji čtenáře s pojmem choreografie a jejími podmínkami, také popisuji individuální roli tanečníka, která je východiskem pro tvorbu tanečních formací Street Dance.

Téma bakalářské práce spojuje Street Dance a psychologické aspekty, především osobnost, typy temperamentu motivaci. Proto jsem se těmto pojmům věnoval v teoretické části.

Empirickou cestou se snažím potvrdit či vyvrátit svá tvrzení, která jsem získal v průběhu své kariéry trenéra a choreografa taneční skupiny Calipso Dance Krnov. Na výzkumné otázky jsem získal odpovědi, které využiji ve své trenérské praxi. Chci se této problematice nadále věnovat s přesnějšími metodami pro zjištění temperamentových typů a podrobit tomuto výzkumu větší množství tanečníků České republiky. Překvapením pro mne bylo zjištění zajímavých motivačních faktorů ve formě seberealizace, pozitivních pocitů a nalezení útočiště před nepříznivými vlivy naší společnosti. Dalším překvapením pro mne byl výsledek množství flegmatiků, kteří se věnují tanci Street Dance. Za velký osobní přínos při tvorbě této bakalářské práce považuji osobní komunikaci s Jamesem Higginsem, který je jedním z průkopníků tanečního stylu Locking.

11 SUMMARY

This bachelor work introduces the reader to the history and development of the Street Dance in the Czech Republic, which takes over 30 years. The beginning of street dance in the 80's was not easy, but the desire and commitment of the people dealing with a new leisure activity was stronger than the conditions of the previous regime. After the fall of the Iron Curtain, more and more people got interested in Street Dance. Unlike the 80's where break dance with a few other styles was danced, people have started to use another styles of street dance. After 2000 the wave of interest has grown and lead to professional dance groups with coaches and trainers. In 30 years there was a dance organization that took on the strength of the late 90 years.

During the 30's some dance organizations began to emerge, which came to power in the late 90 years. The main dance organization was Českomoravská taneční organizace, which could send the republic's masters to official foreign competitions. Since the beginning of Českomoravská taneční organizace, we are among the top-level international competitions. The best dance groups at the international level were Crazy Dancers Přerov, Duck Beat Přerov, Beat Up Brno, Ego Brno, Echo later BDS ACADEMY Prague, T - Bass Hradec Kralove. Since 2003, there have been some strifes and bad mood in Českomoravská taneční organizace. That is why there was a large number of groups, that had left to join a new organization called Taneční Unie. But they had no right to send a dance group to a foreign competition. Therefore, in 2006 another organization arises from the wreckage of Českomoravská taneční organizace and Taneční Unie. It was called Czech dance organization.

Styles of Street Dance is a separate subchapter, which familiarizes the reader with the history, development and creation of dance styles that are further used in the practical part of this thesis. I have enriched the dance styles with some dance elements for a better imagination. In the practical part I am dealig with the dependence of the type of temperament and individual roles of a dancer within the group choreography. I explain to readers the choreography and its conditions and I also describe the role of the individual dancer, which is the basis for the creation of dance formations. This bachelor thesis combines Street Dance and psychological aspects, in particular personality, types of temperament and motivation. So I've explained these concepts in the theoretical part.

I try to prove or disprove my statements, that I've gained during my career of a coach and choreographer of a group Calipso Dance Krnov. I am glad I managed to answer the research questions and reach the targets. I want to continue to this issue with more accurate methods to determine the temperament types and get more dancers from Czech republic for the research. A surprise for me was finding interesting motivational factors in the form of self-realization, positive feelings and finding refuge from the harsh effects of our society. Another surprise for me was the number of phlegmatics, who are dedicated to Street Dance. During creating this work I have personally communicated with James Higgins, which I consider as a great personal contribution, because he is one of the pioneers of Locking dance style. I would like this cooperation to continue in the future.

12 REFERENČNÍ SEZNAM

- Balcar, K. (1983). Úvod do studia *Psychologie osobnosti*. Praha: SPN.
- Balcar, K. (1991). Úvod do studia *Psychologie osobnosti*. Chrudim: Mach.
- Blatný, M. et al. (2010). *Psychologie osobnosti*. Praha: Grada.
- Cox, B. (2009). *Loft*. Retrieved 11. 1. 2012 from the World Wide Web: <http://www.housedancer.com/the-articles/loft>.
- CZECH DANCE ORGANIZATION. (2012). *Výsledková listina*. Retrieved 8.2. 2012 from the World Wide Web: <http://dcs.czechdance.org/akce-detail-vysledkova-listina.cdo>.
- CZECH DANCE ORGANIZATION. (2012). *S a T Pravidla*. Retrieved 8.2. 2012 from the World Wide Web: http://www.czechdance.org/images/dokumenty/SaTP_formaci_2012a.pdf.
- Fiedler, M. (2003). *Hip hop forever*. Olomouc: HANEX.
- Fiedler, M. (2011) *Historie České Street Dance scény*. Retrieved 6. 1. 2012 from the World Wide Web: http://beatlife.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=796:historie-ceske-street-dance&catid=91:tanec&Itemid=303.
- Frömel, K. (2002). *Kompendium psaní a publikování v kinantropologii*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Grulová, M. (2010). *Zajímavosti*. Retrieved 20. 5. 2012 from the World Wide Web: <http://www.nofeet.cz/stranka/zajimavosti/street-dance>.
- Hartl, P., & Hartlová, H. (2000). *Psychologický slovník*. Praha: Portál.
- Hejtmánek, P. (2001). *O choreografii*. Retrieved 20. 5. 2012 from the World Wide Web: http://mjd.wz.cz/c11_choreo.htm.
- Higgins, J. (2010). *The History of Locking*. Retrieved 11. 1. 2012 from the World Wide Web: <http://lockerlegends.net/index.php>.
- Chráska, M. (1988). *Empirické Statistické Měření a jejich Statistické Vyhodnocování*. Olomouc: RUP Olomouc.

- Chráska, M. (2007). *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada.
- Johnson, T. (2006). *About Tommy*. Retrieved 15. 5. 2012 from the World Wide Web: <http://www.tommythec clown.com/about.html>.
- Kabát, L. (2007). *Clowning a Krumping*. Retrieved 15. 5. 2012 from the World Wide Web: <http://smeejay.blog.cz/0712/clowning-a-krumping>.
- Kabát, L. (2011). *Historie České Street Dance scény*. Retrieved 6. 1. 2012 from the World Wide Web: http://beatlife.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=796:historie-ceske-street-dance&catid=91:tanec&Itemid=303.
- Kaňok, A. (2010). *Počátky Break dance v ČR a vznik PMT v Krnově*. Retrieved 20. 12. 2011 from the World Wide Web: http://www.czechdance.org/vzdelavaci/dokumenty/kanok_a.htm.
- King, B. (2002). *The Day of Napster Died*. Retrieved 15. 5. 2012 from the World Wide Web: <http://www.wired.com/gadgets/portablemusic/news/2002/05/52540?currentPage=all>.
- Lokšová, I., & Lokša, J. (1999). *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*. Praha: Portál.
- Nakonečný, M. (1995). *Psychologie osobnosti*. Praha: Academia.
- Pardel, T. (1977). *Motivácia ľudskej činnosti a správania*. Praha: SPN.
- Paulík, K. (2006). *Psychologie sportu*. Ostrava: Repronis.
- Roberts, C, G. (1992). *Motivation in sport and exercis*. Champaign: Human Kinetics Publishers.
- Robitzky, N. (2005). *Dance Styles*. Retrieved 15. 5. 2012 from the World Wide Web: <http://www.stormdance.de/?cat=6>.
- SDKEUROPE (2008). *History*. Retrieved 8. 1. 2012 from the World Wide Web: <http://www.sdkeurope.com/l-en/history/>.
- Smékal, V. (2004). *Pozvání do psychologie osobnosti*. Praha: Barrister a Principal.
- Spáčilová, A. (2011). *Sociální reprezentace hodnotových hierarchií „STREET DANCERS“*. Olomouc: Univerzita Palackého.

Šeda, A. (2011). *Historie České Street Dance scény*. Retrieved 6. 1. 2012 from the World Wide Web: http://beatlife.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=796:historie-ceske-street-dance&catid=91:tanec&Itemid=303.

Taube, E. (2009). *Major Contributors in House Dance*. Retrieved 11. 1. 2012 from the World Wide Web: <http://www.housedancer.com/the-articles/major-contributors-in-house-dance>.

Vágnerová, M. (2010). *Psychologie osobnosti*. Praha: Karolinum.

Warta, T. (2006). *Hip Hop Dance*. Retrieved 11. 1. 2012 from the World Wide Web: http://dance.lovetoknow.com/Hip_Hop_Dancing.

Willis, C. (2005). *History of Krump Dance*. Retrieved 11. 1. 2012 from the World Wide Web: <http://www.krumpkings.com/krumptonary/history-od-krump-dance>.

13 PŘÍLOHY

Seznam příloh:

1. Ukázka zdroje informací pro trénování Break Dance.
2. Průvodní dopis.
3. Dotazník zjišťující temperamentový typ.
4. Nestandardizovaný dotazník STREET DANCE.
5. Zápis ustavující schůze CDO.

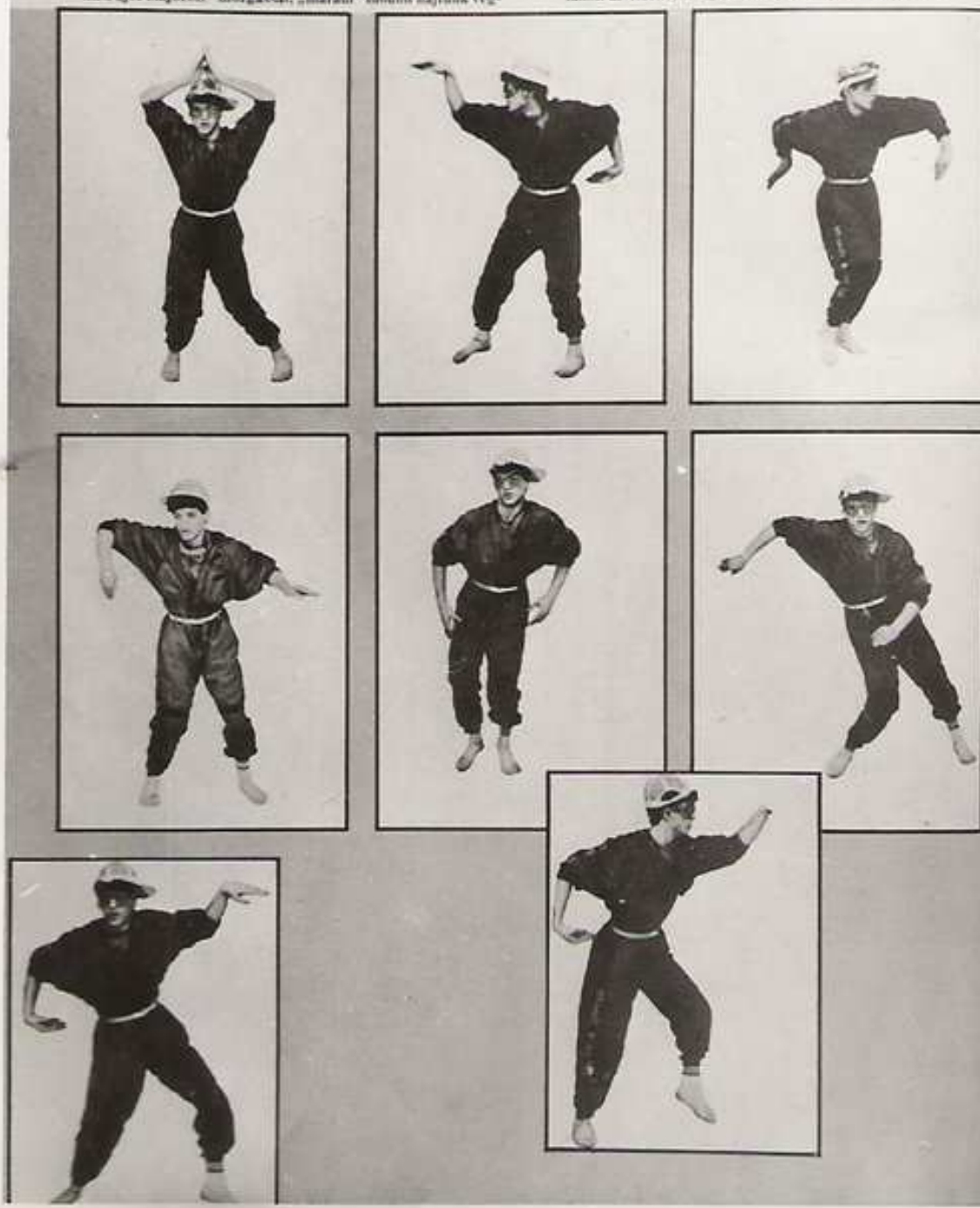
Příloha 1. Rozfázování tanečního pohybu

ELEKTROMOS BUGI (ELECTRIC BOOGIE)

„Zokker“ vagy „electric boogie“ (elektromos bugi). Ez a tánc első vagy befejező része, amely egy sajátos robotszerű alapmozgást jelent. Ezt a robotszerű mozgást úgy érhetjük el, ha valamilyen megszakított mozgássorozatot (sztereotípiát) – például lépcső, fordulás, lehajolás, lépéssorozat stb. – nem harmonikus, „jól olajozott“ mozgással, „maradt“ módon hajtunk vég-

re, hanem mértven, szögletesen, megtört, szaggatott mozdulatokkal. Még meglepőbb a hatás, ha a mozdulatot visszatérő és megismételtjük. Ezt a fázist sokszor marionett-effektusnak is nevezni, a dróton mozgatott bábuk mozgása nyomán.

Ez a robotszerű mozgás az izmok erőteljes megfeszítésével, hirtelen megállításával is intenzív koncentrációval érhető el. A megfelelő „megdöbbenés“ hatásához csak kemény edzések árán juthatunk el. A gyakorlatot lehetőleg tükrök előtt végezzük. Az elektromos buginál a táncosok gyakran fehér kesztyűt viselnek, ami a mozgást még gépiesebbé teszi. A következő oldalakon az electric boogie néhány formáját mutatjuk be.

Příloha 2. Průvodní dopis

Vážení přátelé,

prosím vás o spolupráci v rámci výzkumného šetření pod názvem „Psychologické aspekty Street Dance.“

Žádám vás o vyplnění následujících dotazníků, které poslouží pouze k účelům zpracování bakalářské práce na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Všechny informace, které budou vámi poskytnuty, jsou naprosto důvěrné a budou dále používány pod identifikačním kódem bez dalších osobních identifikátorů.

Účast v tomto dotazníkovém šetření je dobrovolná. Odevzdáním vyplněného dotazníku vyjadřujete svůj souhlas s účastí ve výzkumu.

Předem vám děkuji za spolupráci

Adam Šimůnek, student FTK, vedoucí Calipso Dance

Příloha 3. Posouzení temperamentu

POSOUZENÍ TEMPERAMENTU

Neformalizovaný inventář

Upraveno podle Smékala (2004)

U každé položky rozhodni, zda je příslušný projev pro vás charakteristický v běžných, každodenních činnostech.

Křížkem vyznačte, zda tvrzení platí nebo ne.

Pohlaví : muž – žena

Věk:

	Ano	Ne
1 Jste energický a praktický.		
2 Jste nesmělý a ostýchavý.		
3 Nemáte stání, stále spěcháte.		
4 V práci jste důkladný a důsledný.		
5 Máte sklon se přeceňovat.		
6 Dělá vám potíže navázat kontakt s neznámými lidmi.		
7 Jste netrpělivý.		
8 Dovedete čekat.		
9 Snadno se přenášíte přes nezdary a nepříjemnosti.		
10 Lehce snášíte samotu.		
11 Jste tvrdohlavý.		
12 Začatou práci dovádíte až do konce.		
13 S potěšením se pouštíte do každé nové práce.		
14 Uzavíráte se sám do sebe.		
15 Rád riskujete.		
16 Jste zdrženlivý a trpělivý.		
17 Těžko snášíte jednotvárnou, všední a namáhavou práci.		
18 Snažíte se vzbudit soucit a spoléháte na pomoc svého okolí.		
19 Mluvíte rychle, vzrušeně, s nevyrovnanou intonací.		
20 Neplýtváte naprázdno silami.		
21 Jste družný a společenský, mezi novými lidmi nepocítíte stísněnost.		
22 Mluvíte nevýrazným a tichým hlasem, až skoro šeptem.		
23 Máte sklon k prchlivosti.		
24 Nezáleží vám příliš na pochvalách nebo výtkách.		
25 Mluvíte hlasitě, rychle a zřetelně, řeč doprovázíte živými gesty a mimikou.		
26 Jste mimořádně citlivý na pochvalu nebo výtku.		
27 Máte výraznou mimiku.		
28 Jste stálý ve svých vztazích a zájmech.		
29 Cítíte se vždy plný síly.		
30 Jste hodně náročný na sebe i své okolí.		
31 Jste agresivní.		
32 Máte rád ve všem pořádek a přesnost.		
33 Rychle usínáte a rychle se probouzíte.		
34 Jste přehnaně urážlivý.		
35 Jdete neústupně za vytčeným cílem.		
36 Jste netečný, těžkopádný, pomalý.		
37 Máte sklon k povrchnosti a roztržitosti.		
38 Jste nesdílný, nikomu se nesvěřujete se svými myšlenkami.		
39 Projevují se u vás náhlé změny nálady.		
40 Máte vytrvalost.		

Street Dance

Nestandardizovaný dotazník

Získaná data budou využita pro bakalářskou práci na téma Psychologie Street Dance.

Data nebudou využita pro jiné účely.

Křížkem vyznačte pouze jednu možnost.

Pohlaví : muž – žena

Věková kategorie : Junioři (Juniors) - Dospělí (Adults)

1	Jak dlouho tancuješ.
2	Co nebo kdo tě přivedl k tanci.
	Filmy
	Rodiče
	Kamarádi
	Hudba
	Jiné
3	Proč tancuješ.(jednou větou)
4	Jaké pocity ti přináší tanec. (jedním slovem)
5	Tančíš na veřejnosti.
	Ano
	Ne
6	Tančíš doma.
	Ano
	Ne
7	Pociťuješ nervozitu, když tě při tanci pozoruje někdo cizí.
	Ano
	Ne
8	Který taneční styl preferuješ.
	Lockin
	House
	Krump
	New Style
	Hype
9	Kde se ti tančí nejlépe. (při formačním tančení)
	Vepředu
	Uprostřed
	Vzadu
	Kdekoliv
10	Jaká forma vystoupení ti vyhovuje nejvíce.
	Sóla
	Dua
	Formace
	Battle

Příloha 5. Zápis ustavující schůze CDO

CZECH DANCE ORGANIZATION
ČESKÁ TANEČNÍ ORGANIZACE

sídlo: VÍDEŇSKÁ 89, 639 00 BRNO, IČ 22693084, DIČ CZ22693084
Jiří Hubený, Prezident CDO, o.s.

Ustavující schůze CDO

Ve dnech 5.-6.ledna 2008 se uskutečnila ustavující schůze taneční organizace Czech dance organization, o.s. která do budoucna nahradí činnost ČMTO a TU. K tomuto kroku vedly komplikace a nestandardní způsoby řízení dosavadní taneční organizace ČMTO, se kterými všichni zúčastnění na této ustavující schůzi zásadně nesouhlasí. Po zhodnocení celé situace byly proto na ustavující schůzi přijaty nové stanovy, stanoveny zásady finančního a soutěžního řádu organizace pro její fungování do konce letošní sezóny (červen 2008) a stanoveny termíny soutěží a jejich pořadatelé. Standardní proces - regionální volby a plnohodnotná valná hromada, která rozhodne o další budoucnosti organizace proběhne v červnu 2008 ihned po ukončení taneční sezóny.

Dále byl na schůzi ustanoveno složení funkcionářů CDO :

Prezident CDO: Jiří Hubený (TŠ Hubený Prostějov)

1.viceprezident: Jan Liška (TC RAK Beroun)

Viceprezidenti: Jiří Potůček (TŠ E.Bartovské), Eva Bartovská (TŠ E.Bartovské), Dana Klasová (BDS Academy Praha), Jiří Buroň (Akcent Ostrava), Martin FIEDLER (BeatUp Brno), David TOMÍŠKA (Barbaři Pardubice), Eva VLKOVÁ (Beethoven DC Exe Chomutov), Iveta ŠVANCAROVÁ (M Plus Olomouc), Dalibor STANO (ATAK Tábor), Josef DRBOHLAV (X-Dance Jablonec), Josef BUKOVSKÝ (Break Beat Č.Budějovice), David NOVÁČEK (Lolas Dance Olomouc), Jindřich HES st. (TŠ Hes Ml.Boleslav), Roxoliana SADIROVÁ (Roxton Neratovice) toto složení prozatímního prezidia zajišťuje zastoupení všech regionů v ČR při rozhodování v rámci CDO.

Věc:	Info. Ustavující valná hromada CDO	Číslo jednací:	
Datum:		Vyřizuje:	

